

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyiltér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, május 22.

Mai számunk több közleményét:

**Vezércikk: Egy szenzációs feljelentés.
A transzváli háború.
A magyar delegáció a tengeri nagyhatal-
mi ábrándok ellen.
Forrongás a nemzeti nyelvért.
Sajtópör egy szerkesztői üzenet miatt.
A nyári színház.
A Pless Mór bankja.
Az arad-csanádi vasút közgyűlése.
A kisjenői lóverseny.
Megőrült adótiszt.
Hogy biztosítanak Szerbiában?
Az alföldi első gazdasági vasút közgyűlése.
Tárcza: Májusi mese a szegény Barnabás-
ról. Irta: Ady Endre.
Csarnok: Jegyváltás. Irta: Omega.**

Egy szenzációs feljelentés.

Arad, május 21.

A helyi lapok napról napra számba menő újdonság gyanánt hirdetik, hogy a nagyváradi főügyészség bűnvádi előnyomozatot rendelt el a felszámolás alatt lévő Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatóságának és felügyelő-bizottságának tagjai ellen. Nem is csudálkozunk az általános érdeklődés felett, melyet városunk egész közvéleménye a feljelentés sorsáról tanusít. Hiszen a polgári takarékpénztár bukása oly széles körben hagyott mélyreható nyomokat maga után, hogy észint az eljárás alá vonandó „gyanusítottak” egyénisége, részint az ügy érdeme miatt valóban természetesnek kell ta-

lálnunk a nagy szenzációt, mely mindig megnyilatkozik, midőn annak a szerecsétlen intézetnek dolgait bolygatják.

Miután azonban úgy véljük, hogy helyes feladatot akkor végezzünk, ha őszintén tájékoztatjuk a közönséget arról, milyen jelentősége és mennyi eredménye lehet a szóban forgó feljelentésnek: az esetleg elfogult közvéleménytől függetlenül akarunk foglalkozni a kérdéssel, megvilágítva ennek egy büntetőjogi, mint gyakorlati oldalát az összes érdekeltek szempontjából.

Nos hát első sorban is konstatáljuk, hogy nagy súlyt kriminális szempontból a nagyváradi főügyészség végzésének nem tulajdonítunk. Aki tisztában van az új bűnvádi perrendtartásban megállapított nyomozás lényegével: az semmi, de épenséggel semmi terhelőt nem fog találni abban, hogy a főügyészség a nyomozást elrendelte. Mert a nyomozásnak semmi más célja nincs, mint kipuhatolni bizonyos adatokat és egyszerűen előkészíteni azon kérdést, lehet-e egyáltalán szó vád emeléséről vagy nem? — A nyomozás elrendelése tehát még semmi praesudiciumot nem alkot a bűnösség kérdésében. Nyomozatot minden feljelentett ellen elrendelni kell, ha a feljelentésben büntetendő cselekményt panasznak. A nyomozat elrendelését csak akkor lehet mellőzni, ha vagy maga a feljelentett cselekmény olyan, mely nem büntethető, vagy a feljelentés

tartalma nem felelt meg ama követelménynek, hogy határozott vádra irányul, vagy már a feljelentés adataiból kitűnőleg a bűnvádi eljárást kizáró okok — például elévülés — forognak fenn.

Az aradi kir. ügyészség megtagadta a vád képviselőjét azért, mivel nem látta a feljelentésben a büntetendő cselekmény vádját kidomborítva. A főügyészség végzése sem mondja, hogy itt büntetendő cselekményt követtek el. Még kevésbé mondja, hogy bűnösök vagy csak bűnösöknek látszanak azok, kik gyanúsítva vannak. Egyszerűen az a lényeges tartalma a főügyészségi határozatnak, hogy nincs még ugyan semmi fogható, de ám puhatoljanak, vizsgálódjanak, van-e, nincs-e alapja a feljelentésnek? Igazuk van-e a feljelentőknek? Tudnak-e határozott vádat emelni azok, kik a büntető bíróságnál keresik igazsáikat? Produkálnak-e bizonyítékot a gyanúsítottak ellen? Rendeljük tehát el a nyomozatot és lássuk előbb annak eredményét, mielőtt bűnvádi eljárás alá vonhatnók azokat, kiket a feljelentők bírói szék elé idéztek.

Helytelen és minden irányban káros, igazságtalan dolog tehát a főügyészség határozatát úgy felfogni, mintha az ellentétes volna az ügyészség véleményével és míg ez előre kimondta a feljelentettek ártatlanságát, amaz előre jelezte volna a bűnösséget. Megvalljuk őszintén, mi egyáltalán nem találjuk szenzációsnak a

TÁRCZA.

Májusi mese a szegény Barnabásról.

Irta: Ady Endre.

A szegény Barnabás beszédjét hallgattam Régen láttam már. Akkor még kálvinisták volt, igen sokat tartott az emberek felől. Nem volt neki télikabátja s erről ő nagyon sikerülten tréfálkozott. Szóval: szép reményű ember volt akkor a szegény Barnabás...

Tengernyi nép tolongott a ligetben... Még nem fáradt el senki. A korcsmák fehér asztalai hiába integettek. Inni még csak a szegény Barnabás ivott, a kinek a beszédjét hallgattam...

— Tudod: megkoptam nagyon. egy kicsit tán az agyvelőm is. Van olyan perc, hogy kétségbevonom a magam józan esztét. Valóságos párat érzek a fejemben... A multkor azon tipegtem, hogy lehetne megmosni az agyvelőmet egy nedves szivacsos... Szivacsos... Lásd: ilyen gondolataim vannak...

— Kergesd el azokat az ostoba gondolatokat!

— Nem... Nem lehet. Fáradt vagyok új gondolatokhoz. Ezek lábba tudnak még hozni... És még valami...

— Kivülről beszűrődött a névtelen lárma. Zajongó világ a májusi. Felpezsdülve, ujjongva versenyeznek a fajok.

— Hajh, hajh, — sóhajtott a szegény Bar-

nabás — milyen buták az emberek. Elég nekik egy fellegtelen délután, hogy megbolonduljanak. Milyen utálatosan vihognak!... Az asszonyok kivált. Ezek a kártékony, haszontalan némberek okai mindennek. Hidd el: ők az okai!... Én igen szeretem egykor őket. Nagy számom voltam, de legalább nem fűzhette magát hozzám egyiksem örökre... Ostoba dolog! Akármit beszélnek a törvényszéki akták: az asszonyok mindenképpen anyák akarnak lenni. Ezek népesítik be nyomorult porontyokkal a földet. Ők csinálják a nyomort, a halált. Ők a faj baktérium-telepei... Undorodom tőlük...

— Ne igyál többet Barnabás. Tönkreteszed magad.

— Nem baj már. Bár minél többen menének. Rettenetes ez a programszerű ekzisztálás. Meg kínos és lealázó. Élünk, hogy: hagyjunk magunk után utódokat... Miért? mert valami Sátánnak kedve telik benne... A mult éjjel majd megörjített ez a gondolat. Félek is tőle.

— Én Istenem, hisz' annyi más problémája van az életnek. Szebbek és derüebbek is.

— Engem csak ez érdekel. Én ennek a problémának a nyomorult kérdőjele vagyok — fájós fejemmel és görbült derekammal. Az jutott eszembe az éjjel, hogy valami erős világosságnak kéne jönnie. Olyan, a milyenre a német apostol vágyott. Hogy tudja meg mindenki az ő nyomorult, lealázott voltát. Hogy lássa a fajok szemtelen harczát. Nagy nap lenne aztán, mikor egy olyan hatalmas faj, mint az ember, bejelentené a Sátán ellen a harczot.

A nagy világosság megörjítene minden férfit egy perczre. Egy perczre csupán, de ez elég volna minden asszonyt megfojtani!... És akkor lássuk, hogy csakugyan történt-e valaha csodák?!... akkor adjon asszonyt a Sátán ismét!... Megszünnék a hires szerelem a földön, a mit őrzöngő poéták vertek az emberek fejébe lanttal, hegedűvel... Egy rakás idélen hangulat is szertefoszlaná. Ragaszkodás egy gyámoltalan emberféreghez, szeretet a szülők iránt, keserűség a koporsó mellett, hit a feltámadásban!...

— Nem vagy eszednél, Barnabás!... Hiszen te úgy szeretted azt az ősz emberpárt, a kik peked életet adtak.

— Akkor még nem gondolkoztam. Mért szeressem őket?... Ők nem akartak nekem életet adni! A fajnak engedelmességek, mikor én elrendeltem. Nem hálát, hanem gyűlöletet érdemelnek!... Az anyám, az anyám...

— Hallgass Barnabás!... Sokan jönnek...

... Kaczagva jöttek a kipirult párok. Nagy zajjal dübörögtek a székek. Az asztalok megteltek poharakkal... Messziről idehangzott a katona-banda indulója. A korcsma előtti lugasban megcsendült a cigány hegedűje...

A szegény Barnabás tenyerébe fektette a fejét. Nagyon öregnek látszott. Elfordult a többi asztaloktól. Bántotta a virágillat, mit a szabadban kódorgó asszonyok, leányok hoztak be magukkal. Egy-egy dévaj kaczagásra, ide-

másodfoku határozatot, sőt ellenkezőleg egészen természetesnek. Mert ha én feljelentem X-et, aki különben elsőrendű gentleman, hogy ezüst kanalat lopott, hát el fogják rendelni a nyomozatot. Az aradi ügyészség is csupán azért tagadta meg a vád képviselőjét, mert a feljelentésben nem találta szabatosan meg a büntetendő cselekményt, melyre a feljelentés irányul.

Persze egészen más kérdés az, hogy fog-e kriminalitást napfényre hozni a nyomozat, vagy népiesen szólva: lesz-e hát a dologból valami? Nevetséges volna, ha e tekintetben véleményt mondanánk, hiszen a netáni bünper egész anyagát kellenne ismernünk, holott ma még bünperről beszélni nagyon korai dolog volna, ma nem látunk még semmi egyebet alaktalan gyanúnál, mely hogy tápot nyer-e vagy nyomtalanul eloszlik — ennek megállapítása leszen a nyomozat feladata és eredménye.

Hanem annyit bátran mondhatunk, hogy akármilyen eredménye lesz a nyomozatnak, gyakorlati okokból nem helyesíthetjük az egész akciózt, sőt azt határozottan elítéljük. A polgári takarékpénztár sorsa nagy körben bir közgazdasági vonatkozással és azt egyének vagy egyéni bosszu szempontjából felfogni és irányítani nem szabad. Semmi rokonszenves elfogultságot a volt konzorciális igazgatók iránt nem érzünk, de úgy hisszük, hogy nagy érdeke sok embernek és városunk közgazdasági életének, hogy a szerencsétlen vállalkozás lehetőleg simán bonyolítottassék le és a zátonyra került hajó roncsát ne romboljuk, ne törjük össze, hanem inkább mentjük meg azt, amit lehet még a süllyedő hajóról. Ennek módja pedig az, hogy a felszámolás zavartalanul történjék és a körülményekhez képest ezután is oly sikeres legyen, mint eddigé. A felszámoló bizottság elnöke, *Heinrich Sándor* különben is kijelentette annak idején a bizottság nevében, hogy a felszámolás vezetésétől visszalépnek, mihelyt hűtlen kezelésnek vagy más kriminálitásnak jelensé-

ges csuklásra, elfojtott suttogásra úgy tánczoltak a ránczok összeaszott arcán, mint valami megkergült manók . . . Egymásután ürtgette ki a gyilkoló poharakat . . . Néha megmozdult az ajka, mintha beszélni akart volna s ilyenkor egész közel hajolt az asztalhoz . . .

A pinczerek felgyújtották a gázt . . . kipirult, izzadt arczezal, mámoros szemekkel, kaczagva beszéltek férfiak és lányok . . .

— Menjünk innen! . . .

. . . Künn a fasorban karonfogva vezetem a szegény Barnabást. Már nyílt az ákác illatfelnök csapdostak bennünket. Ujongott az egész világ. Melódiák szálltak át a virágos ágak közt. Csupa vágy és kéjes lehellet volt az levegő . . . Eljünk! — ezt kiátotta ki a földből kifakadt termékenység, Barnabás dermedt testét szinte huztam magam után . . .

. . . Letérve egy mellékutra, suttagó szavak szálltak hozzánk. El akartam dobni magamtól a nehéz romembert: egy fehér padon egymásra borulva, összekulcsolódva ült egy ifju pár . . .

Hörögve, deliriumosan kezdett beszélni a szegény Barnabás.

— Sztrájk a Sátán ellen! Undok, rongy asszonyok! . . .

— Szoknyasuhogásra fordultam vissza. Egy fiatal nő, kipirult arczezal, hajában akácvirággal suhant el mellettünk . . . Fejembe szállt az akácillat, kitört a visszafojtott vágy belőlem, feldobtam a szegény, nyomorék Barnabást s félörültem szaladtam az után az asszony után . . .

geit észlelik a volt igazgatók eljárásában. Es, ha a bizottság eddig nem észlelte, vajjon megnyugtatóbb-e, hogy néhány részvényes észlelni véli? Egyáltalán nem akarunk salvus konduktust bünösök számára, ha ilyenek vannak. De vajjon praktikus dolog-e, — hogy a hasonlatot folytassuk, — a mentés munkája helyett azok felelősségre vonásán buzgólkodni, akik állítólag a hajótörés okozói voltak?

Egy ügyvéd.

Az arad-csanádi vasut közgyűlése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Az aradi- és csanádi egyesült vasut vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartotta meg rendezévi közgyűlését.

Mint minden intézményünkre, úgy a vasutakra is nehéz idők következtek be, nekik is küzdeniök kell. A bevételek nagy mértékben csökkentek és miután a vasut a 6% osztalék folytonosságát fentartani akarta, nem maradt más hátra, mint a kiadásokat csökkenteni. Ennél pedig mi sem nehezebb. Könnyebb dolog mindenestre kevesebbet fizetni, de a vasutak a takarékoság göröngyösebb utját választották. Ez annál nagyobb elismerést érdemel.

Az elmúlt 1899. év a harmadik rossz esztendő, mely megyeinket érte és a vasutakra nézve mostoha hatásaiban nyilvánult. És három rossz esztendő után a jövedelmezőség nem szállt alább, hanem megállt a 6% kamaton, melyet a legjobb években fizetett.

A rossz esztendők képezik a vállalatok tüzipróbáját és a csanádi vasut a tüzipróbát fényesen kiállotta. Az igazgatóság ezen eredményre méltán büszke lehet.

A közgyűlésen *Bohus Zsigmond* báró valószínűleg belső titkos tanácsos, főrendiházi tag elnökléte alatt jelen voltak: *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, vezérigazgató, *Csernovics Diodor dr.* a saját és a m. kir. pénzügyminiszterium képviselőjében, *Juhász Bálint* a földmivelésügyi m. kir. miniszterium képviselőjében, *Meskó Sándor dr.* a saját és Csanádvármegye képviselőjében, *Cseresnyés János Makó város* képviselőjében, *Neufeldt Károly* (Bécs), *Nachtnébel Odön*, *Kniep Gyula* (Bécs) a *Schoeller* testvérek és *Erlanger & Söhne* képviselőjében, *Bohus László* báró a saját és *Schoeller Richárd* képviselőjében, *Bohus István* báró, *Fábián László*, *Purgly János*, *Salacz Gyula*, *Urbán Iván*, *Szathmáry Gyula*, *Keresztes Gyula* Aradvármegye képviselőjében, *Lonovits József*, *Kristóffy József*, *Hegedüs László*, *Révész Adolf*, *Vajda Lajos*, *Heinrich Sándor*, *Kristóffy János*, *Kövér Márton*, *Schober Béla dr.* a Magyar agrár és járadékbank képviselőjében, *Purgly Lajos*, *Szalay Antal*, *Hirschl Zsigmond*.

Bohus Zsigmond báró elnök üdvözli a társulat 19-ik évi rendezévi közgyűlésén megjelent részvényeseket. Bejelenti, hogy a közgyűlést szabályszerűleg meghirdették, a mérleg és a napirend kellő időben hírlapilag közzététetett. A mai gyűlésen 80 részvényes 43.462 drb. részvényt tett le. Jelen van 30 részvényes 41.682 szavazat képviselőjében, ezek szerint a közgyűlés határozatképes, azt megnyitja. A jegyzőkönyv vezetésére *Vörös Vidor* társulati ügyész, hitelesítésére *Vajda Lajos* és *Kristóffy János* részvényeseket kéri fel.

A napirend első tárgya volt az igazgatóság évi jelentésének felolvasása.

Heinrich Sándor indítványozza, hogy mivel a mérleg már egy hó előtt közzététetett, a jelentés pedig ki van nyomtatva, az felolvasás nélkül vétessék tudomásul; csak az igazgatóság javaslata és a felügyelő-bizottság jelentése kerüljön olvasás alá.

Miután az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta, *Vásárhelyi Béla* vezérigazgató felolvasta annak értelmében a jelentéseket, valamint az üzleti zárszámadást. Az igazgatóság indítványa a következőképen hangzik:

Az igazgatóság jelentése a jelentésben felsorolt intézkedésekkel és javaslatokkal együves 20. jóváhagyólag tudomásul vétetik és az ezelkel bemutatott zárszámadások és mérleg helyben hagyatnak.

Jóváhagyólag tudomásul vétetnek ennek folytán az igazgatóság által tett intézkedések és felhatalmaztatik továbbra is az igazgatóság, hogy a társaság rendelkezésére álló tekeket legjobb belátása szerint értékesítsék és felhasználja; azokból a vasuthálózatoknak esetleg tervezett kiterjesztését, a vasuthálózatokkal összefüggő erdei- és mezőgazdasági iparvasutak létesítését, a meglevő hálózat kiegészítését és javítását, ezen hálózat értékek, szolgáltatásosságának és általában a forgalomnak emelésére irányuló hasznos beruházásokat eszközölje.

Felhatalmaztatik az igazgatóság, hogy az 1899-iki üzleti feleslegből, mely 763.735 forint 43 krajczart tesz ki és az előző 1898. évről áthozott 26.698 forint 91 krajczár, összesen 790.434 frt 34 krajczár összegből: a) 65.066 drb elsőbbségi részvény 6%-os osztalékaira 390.396 frt b) 61.600 drb törzsrészvény 6%-os osztalékai 369.600 frt c) 104 drb kisorsolt elsőbbségi részvény törlesztésére 10.400 frt d) a felügyelő-bizottság tagjainak díjazására 1.500 frt fordítottassék; az így összesen 771.896 frt felhasználandó összeg felül maradó 18.538 frt 34 kr az 1900-iki üzletév számlájára átvettessék.

Végre felhatalmaztatik az igazgatóság, hogy az elsőbbségi részvényeknek 1901. évi január hó 2-án esedékes ideiglenes szelvényei az 1900-ik üzletév feleslegéből egyenként 3 frttal (Hat korona) beváltassanak.

A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette a felmentvényt megadta úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak.

A következő pont a kilépő három igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése volt. Sorrend szerint kiléptek: *Nachtnébel Odön*, *Kristóffy József*, *Fábián László*.

Kristóffy János emelt most szót. Azt hiszi, a részvényesek összeségének érzelmeit tolmácsolja, ha az igazgatóságnak az elmúlt néhez, terhes évben kifejtett buzgó munkásságáért meleg köszönete mond (Helyeslés.) Indítványozza, a közgyűlés a kilépő igazgató iránti bizalmat azzal fejezze ki, hogy őket újból és egyhangulag megválasztja.

Az indítványt általános helyesléssel elfogadták.

Következett a felügyelő-bizottság tagjainak választása.

Szathmáry Gyula indítványozza, hogy a régi tagokat újból válasszák meg.

Vásárhelyi Béla vezérigazgató propozíciót tesz, hogy az esetleges betegeskedésekre való tekintetből még egy állandó póttag választassék. Javaslata hozza *Rónay István*.

A közgyűlés az indítványt s a javaslatot egyhangulag elfogadta. E szerint a felügyelő-bizottság így alakult meg: elnök *Varjassy József*, tagok *Heinrich Sándor*, *Kohányi Mór*, póttagok *Dániel László*, *Rónay István*.

A napirend kimerítettén, *Kniep Gyula* azt az interpellációt terjesztette be, hogy a közgyűlés kompatibilisnek tartja-e az igazgatóság egyik tagjának, *Atzél Péternek* azt az eljárását, hogy ő, mint igazgatósági tag, az arad-csanádi vasut ellen pert visz?

Bohus Zsigmond báró hozzászólása után az interpellációt tudomásul vettek, s elhatározták, hogy azt közlik *Atzél Péterrel* s egy ujabban egybehívandó gyűlésen fognak e tárgy felett határozni.

Vásárhelyi Béla vezérigazgató bejelenti, hogy *Makó város* nevében a mai napon indítvány érkezett hozzá, a mely több pontból áll. A makóiak azt kérik, hogy 1) a közgyűlési meghívó egyik makói lapban is közzététessék, 2) hogy a részvényeket közgyűlés előtt egyik makói pénztézetnél és le lehessen tenni, 3) mondassék ki, hogy *Makó város* időszerű polgármestere hivatalának tartama alatt tagja az igazgató tanácsnak és végül 4) utasítsa a közgyűlés az igazgatóságot, miként jövőre nézve az arad-szegedi vonalon oly menetrend életbe léptetésére nézve tegye meg haladéktalanul az intézkedést, hogy a mostani 11. számú vegyes vonat személy vonattá tétessék oly menetrenddel, hogy Aradról kiindulva a Szegedre érkezés ideje délelőtt 9 óra 35 perczen történjék.

Ezt az indítványt az alapszabályok értelmében ma nem lehet tárgyalni. Vásárhelyi Béla kéri azt kiadni az igazgatóságnak, ő maga közelébb Makóra utazik s igyekezni fog a kérelmet a lehetőség szerint kedvezően elintézni.

Cseresnyés János makói polgármester közszóval vette tudomásul ezt a kijelentést, mely után teljes megnyugvással viseltetik a kérelem elintézésére.

Ezzel a közgyűlés az elnök elintézésével véget ért.

TÁVIRATOK.

Ebéd a delegátusok tiszteletére.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök ma a delegátusok tiszteletére nagy ebédet adott. Megjelentek a közös miniszterek is.

A szultán üdvözlő-távirata a csárhoz.

Konstantinápoly, május 21. (Saj. tud. táv.) A szultán Miklós csárnak születésnapja alkalmával üdvözlő táviratot küldött.

Oroszország a törökországi örményekért.

Konstantinápoly, máj. 21. (Saj. tud. táv.) Az orosz nagykövetség figyelmeztette a portát, hogy az örmények nagyon sanyaru helyzetben vannak Anatólia némely kerületében, különösen Hekkiári szandsákban (Van-vilajet) és Seert szandsákban (Bitlisz vilajet), ahol sok örmény az izlamra tért át, hogy meg legyen kimélve a szigorú adóbehajtástól. Az orosz nagykövetség egyúttal kiemeli, hogy orosz konzuli jelentések szerint több örmény községben a kurdok és az adószedők anynyira szorongatják az örményeket, hogy megint nagy számban készülnek kivándorolni Oroszországba.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 21.

Gyanus zavarossággal beszélnek a Londonból érkező táviratok. — Roberts lord tegnap még azt jelenti, hogy Mafeking felszabadításáról nincs hivatalos távirata, s bármennyire is örvendeztek az utolsó napokban az angolok, az bizonyos, hogy azok az állítólagos diadalok, a melyeket Mafeking körül arattak, nem olyan teljesek, s aligha nem rejtegetnek maguk mögött még valamit.

Megfontolást érdemel a Times jelentése is, a mely arról értesít, hogy Roberts egyelőre Kroonstadban fog vesztegelni, hogy élelmi szerek érkezését bevárja, s csak ezután fog „gyorsan” előretörni a kitűzött cél felé. Az a várakozás minden valószínűség szerint nem csak az élelem kedvéért történik, hanem súlyosabb kényszerítő okai is vannak.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, május 21.

A Daily Express értesülése szerint az utolsó 24 órában a külügyi hivatalhoz Salisbury nevére távirat érkezett Krügeről, a melyben békeajánlatokat tesz.

London, május 21.

Roberts lord jelenti Kroonstadból tegnapi kelettel, hogy még nem kapott hivatalos jelentést Mafeking felszabadításáról, amelyet a Reuter-ügynökség egyik távirata jelentett.

Rundle tábornok azt jelenti, hogy csapatai megszállták Besters-Flat, Trommel és Clocolan községeket, miután az ellenség Szenekalba és Vicksburgba visszavonult. Boshofnál egy lovaszászlós 86 bur-

gherrel megadta magát. A burgherek néhány fegyvert és lövőkészletet adtak át.

Madrid, május 21.

A Patria táviratot kapott Lisszabonból, a mely megerősíti azt a hirt, hogy a transzváli kormány a pretóriai portugál konzult fölszólította, hogy hagyja el Transzvál területét, de felesége betegsége miatt megengedte neki, hogy utazását elhalasztza.

London, május 21.

A Standard-nak jelentik Kroonstadból tegnapi kelettel, hogy De Wett parancsnok azt az ajánlatot tette Roberts lordnak, hogy 1000 emberével együtt megadja magát, ha embereinek megengedik, hogy visszatérjenek ültetvényeikre. Roberts lord erre föltétlen kapitulációt követelt.

London, május 21.

A Times jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel:

Ma itt a Freisland németföldi gőzös néhány matróza és portugál rendőrök között összeütközés támadt, a melyben az utóbbiak fegyverhez nyultak és három matrózt megsebesítettek, egyiküket súlyosan.

London, május 21.

A Times-nek jelentik Kroonstadból:

Roberts lord gyors előnyomulása Bloemfonteinből Kroonstadba, a burokat teljesen demoralizálta. Bizonyos, hogy ilyen gyors menetelés a legjobb eszköz a siker biztosítására, de feltétlenül megkívánja, hogy az élelmi szerek szállítása feltétlenül biztosítva legyen. Ez okból Roberts lord is Kroonstadban addig fog időzni, míg élelmi szerekkel kellőleg el lesz látva, azután gyorsan fog előre törni a kitűzött cél felé.

London, május 21.

A Daily News-nek jelentik Laurenco-Marquezból:

Az angolok e hó 17-én elfogták a Mafeking körül álló egész bur haderőt ágyúival egyetemben. Még aznap megszállták az angol seregek Clerksdorpot is, a nélkül, hogy bármilyen ellentállásra akadtak volna.

A magyar delegáció

a tengeri nagyhatalmi ábrándok ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 21.

A magyar delegációnak ma a tengerészeti albizottsága tartott ülést. A költségvetést tárgyalták, s ez alkalmul szolgált arra, hogy megérdemelt visszautasításban részesítsék a haditengerészetnek azt a politikai józanságot nagy mértékben nélkülöző rögeszméjét, hogy minden áron tengeri hatalmasságot akar a monarchiából gyártani. A múlt delegáció már megértette Spaun báróval és Goluchowsky gróffal, hogy Magyarország nem akar gyarmatpolitikát, s a mi vele jár, a tengeri hajóraj rendkívüli áldozatokkal való növelését, ennek dacára ők folytatták ábrándjaikat, sőt Spaun báró a tettek terére is lépett s anélkül, hogy megszavaztatott volna, egy nagy hadihajót kezdett építtetni. Thoroczkay Miklós és Rosenberg Gyula hozták ma felszínre ezt a kérdést újra, s helyesléssel fogadott beszédük talán megértette végre a tengeri ábrándok álmodóival, hogy Magyarország nem hajlandó magát tönkre tenni egy reménytelen kísérletezésért, a mely legjobb esetben

is csak Ausztriát gazdagítaná a mi kárunkra és veszedelmünkre.

A tengerészeti albizottság ma délelőtti ülésén Pallavicini Ede örgróf elnökölt. Teleki Sándor gróf ismertette mint előadó a tengerészeti költségelirányzatot, s elfogadásra ajánlotta.

A részletes előadói beszéd után érdekes vita fejlődött. Thoroczkay Miklós és Rosenberg Gyula erős kritika alá vették az előterjesztést, s ennek kapcsán egész tengerészeti politikánkat. Konstatálták azt a szomorú tényt, hogy tengerészetünk a magyar kereskedelmi politikát egyáltalán nem szolgálja és konstatálták a másik tényt, hogy nekünk nincs olyan tengerészetünk, a mely első rangú erővé volna fejleszthető; mi nem vagyunk tengeri hatalmaság, az a kis belső tenger, a melyet a miénknek nevezhetünk a partvédelem szűk kereteire berendezett flottát kíván csak.

E két okból nem tartják indokoltnak az új költségeket, a melyeket a tengerészeti hatóság kér. Rosenberg ezen felül még azt is kijelentette, hogy a most épülő nagy hadihajó költségeit sem szavazza meg.

Sok panasz hangzott el a szónokok ajkáról a miatt is, hogy a szükségletek beszerzésénél a tengerészet Magyarországot úgy mellőzi, mintha nem is léteznék.

Latinovics Pál felvilágosítást kért a felől, hogy a magyar fiukat miért riasztják valósággal mesterségesen el a fiumei haditengerészeti akadémiától. Magyar ember alig megy már tengerésztisztnek, mert ha már minden akadály dacára tisztté lett is, nem léptetik elő megfelelő sorban őket.

Spaun Herman báró tengernagy válaszolt a kifogásokra. Az elirányzatban szereplő új hajók szerinte csak a hasznavehetetlenné vált régiak pótlására szolgálnak. Pénzügyi és technikai okok teszik szükségessé azt, hogy a megújításról ideje korán gondoskodjanak. — A magyar iparnak a szállításokban való részvételében a tengerészeti vezetőség minden lehetőséget meg fog tenni, hogy Magyarország az öt megillető hányadot megkapja. Próbamegrendelések történnek, hogy ezek előkészítsék a magyar ipart a versenyképes szállításra. — Ami azt illeti, hogy kevés magyar tiszt van a haditengerészetnél, ennek az az oka, hogy a magyar honvédség tisztikarában, vagy az államhivatalokban a magyar fiukra általában kedvezőbb előmenetel vár. — Az új hajóépítésekre nézve még előadta azt, hogy az osztrák-magyar tengerészet érdekei nem kívánnak nagyobb hajókat tízezer tonnásoknál, s az építkezés ilyenekre fog szorítkozni.

Az albizottság ezután a költségelirányzatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Forrongás a nemzeti nyelvért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 21.

Brüsszelből óriási botránnyról ad hirt a táviró. A katonaság és polgárőrség közt támadt egy katonai gyakorlaton összetűzés a nemzeti nyelv miatt s kevés híján valóságos forradalomra került a dolog. Így is nagy verekedés támadt a rendőrség és a polgárőrök között, a minek a következménye nagyszámu elfogatás volt.

A szenzációs eseményről, a mely egész

Belgiumot izgatottságban tartja s a nemzeti nyelv sajtó sebet vérezre tépte, tudósítók táviratai a következő részleteket közlik:

Vasárnap nagy tüzéségi diszgyakorlat volt, a mi Brüsszelben mindenkor a legfényesebb ünnepek közé tartozik. A parádé katonai jellegű ugyan, de nem pusztán a tényleges katonák vesznek benne részt, hanem a katonai formákra szervezett polgárőrség is.

A főparancsnok a gyakorlótéren parancsokat adott a felvonulásra. Parancsait a belga hadsereg szolgálati nyelvén, francziául intézte a polgárőrséghez is. Ez ellen a polgárőrök felzudultak. Követelték, hogy nekik ne francziául, hanem nemzeti nyelvükön, flamandul kommandirozzanak.

Belgiumban nem új ez a harc a hatalmas francziaság ellen a flamand nemzeti karakterért. Hosszu küzdelem után sikerült 1888-ban kivívni azt, hogy az állam hivatalos nyelvül a flamandot választotta a törvényhozás, a katonaság azonban megmaradt a francziánál.

A régi nemzeti aspirációk elkeseredése tört ki a polgárőrökből, mikor a franczia kommandóval szemben megtagadták az engedelmességet. A katonai parancsnok előbb kapacitálni próbálta az elégedetleneket, majd mikor ez sikertelennek bizonyult, felszólította őket, hogy lépjenek ki és távozzanak.

A polgárőröknek erre egyik része kilépett a sorból és a néző közönség közé vegyült, másik része ellenben ott maradt a gyakorlótéren, hogy részt vegyen a parádében.

A kilépettek a nézők köréből gunyos szavakkal, csufolódo kiáltásokkal sértegették a visszamaradottakat és a katonákat, s olyan botrányt okoztak, hogy a rendőrséget kellett ellenük kirendelni. A rendőrség nagy csapatban vonult ki, sok embert elfogott, de a botrányt elfojtani nem volt képes.

Mikor a tüzéség a gyakorlat végével bevonulni készült, a gyakorlatban résztvevő polgárőrök a katonasággal való együttérzésüknek adtak kifejezést. Erre kitört a forrongók között a vihar. Rátámadtak a flamand nyelvet megtagadó polgárőrökre és irtóztatós harcot kezdtek. Utótték-verték egymást úgy, hogy egyre-másra kerültek el a földön ájultan, iszonyuan vérezve. Gyalogos és lovasrendőrök kardot rántva vágtattak a tömeg közé és kiméletlenül kaszabolták őket, hogy szétválasszák a küzdőket. De órák hosszat hiába volt minden. Mire valahogy szétverték a lázongókat, egész vértócsák támadtak a téren. A rendőrség százával tartóztatta le a botrány okozóit.

A városban óriási az izgatottság. A lakosság és a kormány egyaránt komoly következményektől fél.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **A megnyitó előadás vendégei.** A nyári szinkör megnyitása a helyi érdeken jóval túlemelkedik. A vidéki színészet további fejlődésére nagyon is jelentős dolog az, sikerül-e Aradon a nyári hónapok alatt akkora közönséget a szinkörbe vonzani, hogy egyrészt a magasabb czélú téli évadig fenntartsa a szintársulatot, másrészt a fokozatos neveléssel szaporítsa a téli évad számára a színházra vágyó, színházba járó közönséget. Nagy érdeklődéssel néz Aradra a vidéki színészet országos egyesületének tanácsa és elnöksége, kiknek képviselői a megnyitó előadáson itt lesznek. *Leszkay* András igazgató tegnap küldte el a meghívókat az országos egyesületnek. *Keglevich* István gróf intendánsnak az összes budapesti és a nagyobb vidéki színházak igazgatóinak.

* **Vészi József Aradon.** Az aradi szinkör megnyitására — mint már említettük — Vészi

József írja a prólogot. A megnyitó előadáson maga Vészi is jelen lesz.

* **Turchányi Olga Aradon marad.** *Turchányi* Olgát tudvalevőleg *Leszkay* András szerződtette Kolozsvárról Aradra a drámai szubrett szerepekre. Azóta a fiatal művésznő Budapesten nagy sikerrel vendégszerepelt, minek az eredménye az lett, hogy a *Nemzeti Színház* szerződtette. Miután azonban *Turchányi* szerződése Aradra kötelezi, ő maga és *Beóthy* László, a Nemzeti Színház igazgatója kérte *Leszkay* igazgatót, bontsa fel aradi szerződését. Bármilyen nagy veszteség lett volna is az aradi szintársulatra, annak a kiváló tehetségű művésznőnek az elvesztése, *Leszkay* igazgató a művésznő és a Nemzeti Színház iránt való figyelemből azon volt, hogy a kérésnek eleget tegyen. A minap Budapesten azon fáradozott, hogy *Turchányi* helyére valakit szerződtessen. Ugyat, a ki őt méltóan pótolhatta volna, nem sikerült találnia egyik fővárosi színháznál sem s mert a Nemzeti Színház sem küldhet senkit, a ki a mi szépen összeállított drámai ensembelünket erősítene, *Leszkay* nem oldotta fel *Turchányi* aradi kötelezettsége alól, és a művésznő hét végére már meg is érkezik Aradra. *Leszkay* hivatalosan tegnap értesítette *Beóthy* Lászlót. *Turchányi* tehát csak a jövő és virágvasárnapjától lesz a Nemzeti Színház működő tagja. Addig Aradon játszik.

* **A megnyitó előadás, mely az előjelekből ítélve emlékezetes ünnepe lesz Aradnak, az eddigi tervek szerint a Vészi prólogján kívül a Szökött katoná első felvonásából és Jókai Szigetvári vértanú első felvonásából fog állani.** Annak mozgalmas és mulatságos jeleneteivel ennek megragadó pátozával és az új szinkör színpadán különösen kifejtendő mozgalmasságával hatásos bevezetője lesz a nyári előadásoknak. A szigetvári vértanú esküjelenete a szinkör hátsó kapujának megnyitásával a várig terjedő perspektívában fog érvényesülni, a mi a kellő villamos világitással igéző látvány lesz.

* **Czibalom-hangverseny a Fehér Keresztben.** *Fejér* Irén czibalom-művésznő érdekes hangversenyt rendez holnap, kedden este a Fehér Kereszt téli kertjében. A művésznő egész Európát bejárta és mindenütt nagy tetszést nyert. Elismerő iratai vannak a román királyi pártól és trónörökösötől, *Frigyes* kir. hercegtől, *Schaumburg Lippe* hercegtől, *Hohenlohe Klodvig* hercegnőtől, *Strudza* hercegtől és másoktól. A hangversenynek, mely 8 órakor kezdődik s melyre belépő-díj sincs, a következő változtatás programja van:

1. Izabella indulója a „Cziterás“ cz. operettből Konti J. 2. Népdalok. 3. Keringő a „Kis alamuszi“ cz. operettből Ifj. Bokor J. 4. Népdalok. 5. Változatok a „Velencei Carneval“ témája fölött 6. Repülj fecském, magyar ábránd. 7. „Kol Nidreh“ imadal. 8. Népdalok 9. Zittle Dolly day dream“ amerikai népdal. 10. Népdalok. 11. Intermezzo a „Parasztbelület“ cz. dalmüből Macgagni. 12. Rákóczi imakönyve.

A kisjenői löverseny.

— Nevezések kiírása. —

Arad, május 21.

Említettük, hogy Seprős és vidéke félvér-lótenyésztő szövetkezete június hó 29-én *József* főherceg védnöksége alatt *Kisjenőn* legitim félvér-lóversenyt rendez.

* A nevezések kiírását ma küldötte szét *Paikert* Henrik, a szövetkezet igazgatója és versenytitkára. A meeting intézői: *Urbán* Iván, *Purgly* János és *Friebeisz* Miklós. A nevezés június 15-én este 6 órakor zárul.

A következő futamok lesznek:

I. **Földmívelésügyi miniszter ur díja:** (kérve.) Sikverseny. Tiszteletdíj az elsőnek, 100 korona a másodiknak, 30 korona a harmadiknak. 4

éves és idősebb nyeretlen félvérmének kanczák számára, melyek legalább június hó 1-ső óta arad-, csanád-, biha békésmegyei lakos tulajdonában vannak ság 2400 méter; teher: 4 éves 70, 5 6 éves és idősebb 74 kgm. Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az indulóktól. Urlovasok.

II. **Az aradi versenyegylet díja:** Gát Tiszteletdíj az elsőnek, 100 korona a másodiknak, 30 korona a harmadiknak. 4 éves sebb nyeretlen félvérlovak számára, legalább folyó év június hó 1-ső óta csanád-, bihar-, vagy békésmegyei lakos tulajdonában vannak. Távozság: 3200 méter; 4 éves 70, 5 éves 74, 6 éves és idősebb 74 kgm. Beiratási díj 10 korona, további 10 korona az indulóktól. Urlovasok.

III. **Aradvármegye díja:** Akadály Tiszteletdíj az elsőnek, 100 korona a másodiknak, 30 korona a harmadiknak. 4 éves sebb nyeretlen félvérlovak számára, legalább folyó év június hó 1-ső óta csanád-, bihar-, vagy békésmegyei lakos tulajdonában vannak. Távozság: 4000 méter; 4 éves 70, 5 éves 77, 6 éves és idősebb 74 kgm. Beiratási díj 15 korona, további 10 korona az indulóktól. Urlovasok.

IV. **József kir. herceg ő fensége díja:** dászverseny. Tiszteletdíj az elsőnek, 100 rona a másodiknak, 30 korona a harmadiknak. Nyeretlen 4 éves és idősebb belföldi lovak számára, melyek legalább folyó év június hó 1-ső óta arad-, csanád-, bihar-, vagy békésmegyei lakos tulajdonában vannak. Távozság: 6000 méter. A master után 50 lépés nyire lovagolandó; a ki e távozságot be nem tartja, annak a lova disqualifikálva lesz. Beiratási díj 15 korona, további 15 korona az indulóktól. Teher: 4 éves 74, 5 éves 78, 6 éves és idősebb 80 kgm. Urlovasok vadászöltőnyel vagy egyenruhában.

V. **Mezei gazdák versenye.** 30 kor. az elsőnek, 20 korona a másodiknak, 10 korona a harmadiknak, adja az aradvármegyei gazdasági egylet. Tényleg mezőgazdasággal foglalkozó a kisjenői járás területén lakó földműves gazdák tulajdonában levő 4 éves és idősebb lovak számára. Távozság: 2000 méter. Nevezés illetve bejelentések Kisjenő község házában verseny napján délelőtt 8—12-ig.

Sajtópör

egy szerkesztői üzenet miatt

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

A Budapestben megjelenő „Magyar Hírlap” című élelclap f. évi márczius 12 napján megjelent számában a szerkesztői üzenetek rovatában a következő közlemény látott napvilágot:

Jóbarát: Ha nem lenne a hivatalos másolat a kezünk között, el sem hinnék. Kivánsága szerint azonban közre adjuk, hadd tudják meg a Mária országának lakói, hogy mily erkölcsös existenciák itélnek ő Felsége a király nevében. A lelkész állítása szerint az érintett tenkáromló tényleg a templomban kiabálta éneklők között istenkáromló szavait, de a jóbarátu vizsgálóbíró Munkácsón, aki mellelleg egyen megemlítve, előkelő pappal, egy gör. kat. egyháznagygyal sógorsági nexusban van, oly módon vette ki a tanuk vallomását, hogy azok alapvetően a vádlottat fel kellett menteni.

Ennek a szerkesztői üzenetnek előzményét szolgáltat az a bűnügyi vizsgálat, amely *res* Ferencz repetei lakos ellen *Haacsere* László niel ormodi g. k. lelkész feljelentésére indult meg. Béres Ferencz ugyanis 1898. április 20-án a g. kath. husvét napján délután Léczfán a templomi istentisztelet alatt bele kiabált a lelkész énekébe:

— Mit énekeltek Jézus feltámadásánál? Tudjátok-e, ki volt Jézus? Egy zsidó fattyú volt, kaporesz!

A vizsgálat befejezése után a törvényszék Béres Ferencz ellen az eljárást megszüntette, a kir. tábla azonban ezt a megszüntető elsőfoku határozatot megváltoztatta s vallás elleni vétség miatt *vád alá helyezte Bérest*. A beregszászi törvényszék azonban a megtartott végtagyalás után a vádlott Béres Ferenczet *felmentette* a vád alól. Ezt a felmentést a kassai kir. tábla is helybenhagyta.

Ez adott okot a fenti *szerkesztői üzenetre*, mely tulajdonképen Tolvay Lajos munkácsi járásbírósi jegyzőre vonatkozott, aki a Béres elleni ügyben Cseffa Károly járásbíró megbízása folytán a vizsgálatot vezette. Bár neve nincs megemlítve, de azért a szerkesztői üzenetben szereplő „igazságszolgáltatási bestia” s más ehhez hasonló kifejezésekkel körülírt bírósági tisztviselő csakis ő lehet.

Ez alapon Tolvay az igazságügyminiszter felhatalmazása alapján rágalalmazás és becsületsértés miatt *sajtópert indított a Magyar Herkó Péter ellen*. A sajtóügyi vizsgálat során kiderült, hogy az inkriminált közleményt Markos Gyula r. kath. káplán, a nevezett lap szerkesztője adta közre. Markos a szerkesztői üzenete tartalmáért a törvény előtti felelősséget is vállalta.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti esküdtzék Zsitvay Leó elnöklété alatt. Szavazóbirák voltak: *Lenk és Sántha Elemér dr.* A vádat *Silley Barnabás dr. kir. ügyész* képviselte. A vádlott, Markos Gyula védő nélkül jelent meg a tárgyaláson.

Vádlott az általános kérdésekre történt kihallgatása folyamán előadja, hogy 39 éves, esztergommegyei áldozópap, lapszerkesztő.

— Volt-e már büntetve?

— Kihágás miatt a rendőrségnél.

— Miféle kihágás miatt?

— *Éjjeli csendháborításért* 50 frtra ítélték el.

Ezután a vádirat és inkriminált cikk felolvasására került a sor. Ennek megtörténte után elnök újból a vádlottat hallgatta ki.

— Bűnösnek érzi-e magát?

— Nem, mert én még most is úgy vagyok meggyőződve, hogy sem többet, sem kevesebbet nem irtam, mint amennyi megfelel a valóságnak, s amelyet bizonyítani kész vagyok.

— Ön írta a cikket?

— Igen, én vagyok a szerzője.

— Vajjon betekintett-e ön a hivatalos aktákba s meggyőződött ezekből arról, amit cikkében előadott?

— Igen, utána jártam a dolognak, de a hivatalos aktákat nem tekintetem meg. Ezután elnök pontról-pontra taglalja az inkriminált közlemény rágalmozó és sértő kifejezéseit. A vádlott rendkívül fufangosan igyekezett védelmet teremteni a maga számára.

Sértett Tolvay Lajost hallgatta meg ezután a sajtóbírósi, majd kérdést intéz elnök a vádlotthoz:

— Mit jelent a cikk végén ez a kifejezés: „*Bot urunk, bot, 25 bot!*” Nem *Bot* Miklós törvényszéki tanácselnökre vonatkozik ez? S nincs a közvetlenül utána álló sor „*Éljen Goldstein Számi!*” ezzel összefüggésben?

— Nincsen. Ami a bot féle kifejezést illeti, az nem egyéb egy rossz *szójátéknál*.

A vádbeszéd után a késő délutáni órákban az esküdtek kimondták, hogy Markos *sem rágalalmazásban, sem becsületsértésben nem vétkes*, mire a törvényszék *felmentette*. Az ítélet jogerős.

Hogy biztosítanak Szerbiában?

— Belgrádi levél. —

Belgrád, május 19.

Egy új és problematikus jövedelmi forrás virágzik, jobban mondva burjánzik most a szomszédos országban, Szerbiában. Ezen kereset forrás életben és halálban dolgozik. Napról-napra újabb és újabb biztosító társaságok alakulnak, hova a tagok csak úgy özönlenek és úgy a társaságok alapítói, valamint a tagok nagy haszon reményében indítják meg az üzletet.

Több neme van ezen biztosításoknak. Egyik a haláleseti biztosítás. Bárki egy személyt, annak korát vagy egészségi állapotát tekintetbe nem véve, beírathat egy vagy több ilyen társaságba és a beiratás után, melyért csak csekély díj fizetendő, hat hónap letelte után, ha a beírt személy elhalálozik, 1000 dinár (frank) biztosítási díjat kap. A kifizetéshez szükséges 1000 dinárt persze a tagoktól szedik be, kik nem voltak oly szerencsések olyan valakit választani biztosítási objektum gyanánt, ki rögtön a hat hó letelte után mintegy parancsolatra meghal. Ha a halálozás előbb állna be, úgy az igényjogosultság elvesz.

Már most ha valaki (itt csekély kivétellel mindenkit kell érteni, mert ezen biztosítási düh egész epidemiává fajult) egy tuberkulózisos embert talál, kinek napjai megszámláltnak látszanak, nosza, hamar beírathatja valamennyi biztosítási szövetkezetbe, melynek száma egyedül Belgrádban már vagy harmincz. Ha azután a kiszemelt 6 hónap után véglegesen kiköhögte magát, a szerencsés biztosító felszedi sorban a biztosított összegeket. Így tehát az csinál legjobb üzletet, ki a halállal jól tud paktálni. Alig van Szerbiában helyiség, hol ilyen biztosítási szövetkezet ne volna és a kormány foglalkozik az eszmével, hogy gátat vessen az elburjánzó biztosítási társaságoknak. Az első lépést erre meg is tette, persze azzal, hogy nagyobb adót vetett ki rájuk és külön a kifizetett díjak 20%-át az államnak levonolja.

Még érdekesebb két más biztosítási mód. Az egyik a házassági biztosítás, mely szerint mindenki, aki magát beírathatja ilyen társaságba, a beiratási idő után, ha 6 hónap már eltelt, és ezután házasságot köt, 1000 dinár házassági prémiumot kap esküvője után. A kifizetésre kerülő díjat ezen esetben is a többi tagoktól szedik be, kik még nem voltak oly szerencsések előbb a „házasság rózsalánczai” közé kerülhetnek. Itt tehát, ha valaki házassodni készül, első sorban beírathatja magát több házassági biztosító társaságba és a leányos háznál nem azt kérdi, hogy mi a jövendőbelije hozománya, hanem, hogy hány intézetnél van beiratkozva?

De nemcsak a házassulandók törekszenek így könnyű pénzhez jutni, hanem idegenek is fizetik utánuk a díjat, hogy házasság alkalmával nyeréskedjenek. Így pl. egy orvosnak van egy ismerőse, egy mézeskalácsos iparos segéd, ehhez keres egy megfelelő leányt élettársul. Midőn ez megvan, kiköti, persze bizonyos honorárium mellett, hogy 6 hónapig jegyeseknek kell lenniök és azután házasságot kötnek. Az orvos beírathatja őket több ilyen intézetbe külön-külön és az idő eltelté után felszedi adójukat s kiadja az új házaspárnak a szerződésileg megállapított *províziót*.

A másik még eredetibb biztosítási módzat a születési biztosítás. Itt a feltétel és chance a születés.

A beiratkozott tag, mely csak nő lehet, ha leány gyermeket hoz a világra, 600 dinárt, ha pedig fiú a szülött, 400 dinárt kap ki prémiumként, de ezen díj csak az első gyermekek után

ennyi, minden későbbi születetteket magasabban honorálnak, persze csak azon esetben, ha az illető nem szünt meg tag lenni. A felvétel itt is egy bizonyos időhöz van kötve, még pedig hogy a beiratástól számítva 10 hónap után egy élő gyermeke legyen az anyának, melyet ez idő alatt szült. Az eredeti biztosító egyleteknek czime is eredeti, mert így hívják: „*Drustvo placihi szmejih*.” „*A könyvezők és nevetők egyesülete*.” A könyvezők, kiknek nincs gyermekük és nevetők, kik az isteni áldáson kívül még biztosítási díjat is szednek. Mindezen egyesületeknél a befizetés olyan csekély azon esetre, ha tényleg a kijelölt időt kell csak a félnek betartani, hogy fényes üzletet csinál bárki is és így nem csoda, hogy azokat annyira megrohanják, mert vannak egyes egyesületek, melyek rövid néhány hónapi fenállások óta több 100,000 tagot számlálnak. Van azonban ezen biztosító társaságoknak azon hátránya, hogy nemcsak szerbországi emberek tódulnak oda és irogatják be magukat, hanem *sokan mennek át magyar területről* is oda és próbálnak szerencsét, holott alig van valami garancia ezen társaságok biztonsága tekintetében és a kormány nemcsak hogy nem szavatol értök, sőt azoknak ténykedését rossz szemmel nézi.

A Szerbiában letelepedett nagyobb és régi biztosítási társaságok is foglalkoznak az eszmével, hogy Szerbiából visszavonulnak, mert az egész üzletág az elburjánzó biztosító egyesületek miatt tönkbe van téve.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Május 23. Az aradi állami főreáliskola ifjuságának majálisa (Csálai erdő.)

Május 24. Az aradi waggongyári dalkör zászlószenteléssel egybekötött népünnepélye (Városliget.)

Május 26. Az aradi kir. főgymnasium ifjuságának majálisa délelőtt a csálai erdőben, délután a városligetben.

Junius 3. Az aradi polgári jótékony nőegylet nyári ünnepélye (Városliget.) — A pécskai kereskedő ifjuság népünnepélye (Hajlás erdő.)

Junius 17. Az aradi tanítók népünnepélye (Városliget.)

Julius 1. A Meteor kerékpárklub népünnepélye (Városliget.)

Julius 15. Az aradi kereskedők körének népünnepélye (Városliget.)

(—) Az iparos-ifjuság tegnap, vasárnap szépen sikerült majálist tartott a Csálában. Délután 3 óratól késő estig folyt *Franyek* zenekarának hangjai mellett a táncz, melyen a követező hölgyek vettek részt:

Asszonyok: ifj. Czeiler Istvánné, Jásek Mátyásné, Wessely Jánosné, Munkácsy Lajosné, Lammert Jánosné, Haffer Mihályné, Kreczi Istvánné, Ujvárossy Mártonné, Wessely Józsefné, Szepes Józsefné, Farkas Józsefné, Schäffer Józsefné, özv. Kohn Hermanné, Müller Náthánné, Ortner Kristófné, Kovács Lászlóné, Knöbl Ferenczné, Frits Ferenczné, Konkoly Jánosné, Spanlang Jánosné, Kraczmán Ferenczné, Heim Ferenczné, Virágos Jánosné, Schmidt Magda Komjáthi Zsigmondné, Renner Istvánné, Vancsák Józsefné, Hetessy Istvánné, Lehoczky Stefánia Zsibrita Flóriánné, Barti Károlyné, Gromás Károlyné, Borzáné, Stefán Jánosné, Argyelánné, Huber Jánosné.

Leányok: Jásek nővérek, Stefán Margit, Argyelán nővérek, Wessely Mariska, Jovanov Ilona, Munkácsy Juliska, Szöllősy Margit, Lammert Juliska, Huber Jozefin, Haffer Angella, Kreczi Katicza, Ujvárossy Jolán, Wessely Terez, Mosolykó Jolán, Sepes nővérek, Sárközi Gizella, Kohn Malvinka, Farkas Lujza, Cziger Mariska, Edl Mariska, Borbás Ilona, Müller nővérek, Ortner Emilia, Kovats Irma, Knöbl Katicza, Frits nővérek, Konkoly nővérek, Iván nővérek, Illés Mariska Szilágyi Mariska, Matusek Katicza, Virágos Mariska Bocza Borbála, Smitt Ervina, Vecseri Juliska, Barna Katicza, Darabos Irén, Komjáthi nővérek, Somberger Stefánia, Hamza Róza, Vad Johanna Bar Róza, Bosnyák Emma, Smuk Jozefin, Morelló Stefánia, Baumann Eva, Petykó Anna (Kovaszincz), Milán Stefánia, Török Szidia.

A Pless Mór bankja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Aradon újra napirendre került a szerencsétlen Polgári Takarékpénztár ügye. Mintha játékot üzne a sors azzal a néhány uri emberrel, kik a maguk hiszékenységgel eszközül szolgáltak egy hazard financier könnyelműségének, és hol leveszi, hol meg újra napirendre hozza ezt az átkozottul kínos affért.

Megirtuk a minap, hogy a felszámolás alatt levő Polgári Takarékpénztár néhány részvényese bűnvádi följelentést tett első sorban Pless Mór vezérigazgató, azonfelül az igazgatóság tagjai ellen, kiket egyebek között a következő vádakkal illették:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság konzorciumot alakítva, az intézet pénzből nagy földterületeket vásárolt s ebből, miután az intézet pénzből finánciroztak, óriási hasznokat húztak.

2. Az ingatlanokat saját becsüsük által felbecsültették s arra az intézettől kölcsönt kérték, a mely kölcsön 3—4-szeresen meghaladta az ingatlan értékét, daczára annak, hogy az intézet alapszabályainak 77. pontja értelmében kölcsön csak a birtok értékének felére engedélyezhető.

3. Az 1898. február hó 18-iki közgyűlési mérleg és évi jelentés a kereskedelmi törvénykönyv 218. §-ának 3. szakaszába ütközik, miután a vezérigazgató 70,000 frt nyereséget tüntetett fel, habár már akkor nyilvánvaló volt, hogy a takarékpénztárnak veszteségei vannak s ezzel csak a bizalmat akarták fenntartani.

4. Egyes igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok vagyonukat többszörösen meghaladó hitelt élveztek, az ellenőrzés tehát teljesen illuzióriussá vált.

5. Pless Mór igazgató ellen azonkívül külön váddal állnak elő és pedig hamis mérleg készítése miatt, miután ő a mérlegben kétes, sőt behajthatlan követeléseket, mint vagyont tüntetett fel, habár ezek leirandók lettek volna.

Az aradi kir. ügyészség a fenti feljelentésben foglalt adatokat nem találta elegendőknek az előnyomozat megindítására, s így a vád képviselőjét nem fogadta el. A följelentő részvényesek ebbe nem nyugodtak bele és a nagyváradi kir. főügyészséghez felebbezéssel éltek.

A felebbezésnek eredménye lett, amennyiben a főügyész utasította az aradi kir. ügyészséget, hogy a Polgári Takarékpénztár dolgában a bűnügyi nyomozást indítsa meg.

Igy lett ma újra aktuálissá a boldogtalan takarékpénztár ügye, mely ezuttal talán huzamosabb ideig marad felszinen és végre világosságot látnak benne azok is, kik egyébként érthető felháborodásukban anyagi veszteségeikért úgy vélték elégtételt venni maguknak, hogy a volt igazgatóságra mindenáron rásütni igyekeztek a hűtlen kezelés bélyegét.

A megejtendő nyomozás alkalmával mindenekelőtt a felszámoló bizottság tagjai lesznek kihallgatandók, mert a felszámoló bizottság tagjainak legközvetlenebb mód kínálkozott arra, hogy a Polgári Takarékpénztár ügykezelését tanulmányozzák.

Hogy a felszámoló bizottság tagjai minő véleménynyel vannak ez irányban: utalunk Heinrich Sándornak, a felszámoló bizottság elnökének annak idején tett nyilatkozatára.

— Az ügykezelés tanulmányozása folyamán, mondta Heinrich, ha a legcsekélyebb oly körülmény nyomára akad a felszámoló bizottság, mely a hűtlen kezelés jelével bír, úgy haladéktalanul megfogja tenni a bűnvádi följelentést.

A felszámoló bizottság véleménye tehát csak az lehet, hogy az intézet körül hűtlen kezelés nem történt.

A felszámoló bizottság ma délután 6 órakor bizalmas értekezletet tartott. Az értekezlet lefolyása nem került ugyan a nyilvánosság elé, de arról van tudomásunk, hogy a bizottság a történetek után is zavartalanul folytatja tovább munkáját, s abban sem a megtörtént följelentés, sem az elrendelt nyomozás háborítólággal közrehatni nem fognak. Ez egyébként természetes is. A négy aradi pénzügyi vezetőférfiit nem csupán a betevők és a részvényesek, hanem mindenekfelett az aradi pénzpiac érdeke bírta rá, hogy a takarékpénztár felette zilált ügyeit valamennyire rendbehozzák. Amikor tehát ennyit tettek piacunk érdekében, akkor félúton megállaniok nem lehet. A megkezdett munkát be fogják fejezni.

Csak egy esetben akadhatott volna meg a sima felszámolás: csőd esetén. A csőd pedig már ki van zárva. A visszleszámitolók követeléseit a felszámoló bizottság már ugyszólva teljesen kiegyenlítette, a betevők kikapták pénzüik háromnegyed részét, de meg ők különben is föltétlen moratoriumot adtak a bizottság kezébe. A Polgári Takarékpénztárnak tehát ez idő szerint nincs olyan hitelezője, ki a csőd elrendelését kérhetné.

Érdekes tudni, hogy a künn levő jelzáloglevelekből a felszámoló bizottság eddig már mintegy másfélmillió korona értékűt bevont. A még kifizetésre kerülő betétek összege körülbelül négyszázezer koronát tesz ki.

Igy áll ez idő szerint a bajba került takarékpénztár ügye. Ha remény lehetne rá, hogy a jelzáloglevél üzlet lebonyolításánál nagy veszteségek nem érik az intézetet, s a biztosítékul letett négyszázezer korona felszabadul; azonfelül a Központi szálloda eladásánál, a temérdek másodhelyen bekebelezett követelések behajtása körül egy kis szerencsével dolgoznak a felszámolók, akkor nincs kizárva, hogy a részvényeseknek is jut valami.

Addig azonban annál kevesebbet várhatnak, minél több akadályt gördítenek a felszámoló bizottság munkája elé.

A nyári színház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

A nyári színház bérletére vonatkozó szerződés megállapítása ügyében ült össze ma a szünügyi bizottság. A tárgyalás alapjául tervezet szolgált, melyet Reicher Károly tisztii ügyész elnöklete alatt Edvi-Illés László, Mandl Vilmos dr.-ből álló bizottság és Leszkay András szünigazgató készítettek. A tervezetet, kisebb változtatások után, elfogadta úgy a szünügyi bizottság, mint a szünigazgató.

A sok beszédre okot adott pont, mely az erkölcstelen darabok ellen irányul, a cenzurát mellőzve, úgy alakult át, hogy az erkölcsbe ütköző darabokat letilthatja a szünügyi bizottság, de az a megkötés, hogy csupán a Nemzeti és a Népszínház műsordarabjai kerülhetnek cenzura nélkül előadásra, elmarad.

A délután 4 órakor tartott ülés lefolyása a következő volt:

Fábián László főispán elnöklete alatt jelen voltak: Salac Gyula polgármester, Varjassy Lajos tanácsnok, Reicher Károly alügyész, Edvi-Illés László, Mandl Vilmos dr., Avarfy Ferencz, Vannay Gyula bizottsági tagok és Leszkay András szünigazgató.

Reicher Károly terjesztette elő a szerződési tervezetet.

A szerződés első három pontjában a szer-

ződési időtartam és az igazgató által évi bérrel van szó. A bérre nézve az aradon három év helyett 1902. évi szeptember azaz a téli színház bérletére kötött s lejártáig terjedő időre változtatták.

A nyári szezon alatt tartani kötelező adásokról szólott a negyedik pont. A szerződési terv szerint az igazgató hetenként előadást tartozik rendezni s amennyiben nem tenné, 2000 koronát fizet, míg három nyári hónap alatt egy hóig nem 1000 koronát köteles fizetni. Ezt úgy tették, hogy a három hónap alatt ötven előadást tartozik rendezni s minden meg nem előadásért 100 koronát fizet. Ha az előadások június 15-ig meg nem kezdődnek, akkor a város bért fizetnie kell, a város rendelkezésére bocsátandó színház felett.

Kisebb vita keletkezett a nyári szünügyi névsorának bemutatásáról szóló ponttal. A szerződési tervben úgy áll, hogy az igazgató márczius 15-ig köteles a szünügyi bizottságnak bemutatni a névsort, mely a nyári szezonra megfelelő legyen.

Edvi-Illés László nem ismer külön igényeket, hanem csak olyanokat, melyek város színvonalának megfelelőek.

Salacz Gyula polgármester ajánlja, hogy a nyári jelzőt hagyják el, bár megjegyzi, csekélyebb igényeket támaszthatunk nyári mint a téli szezonban.

A bizottság ilyen értelemben határoz.

Az orfeum-előadásokra vonatkozólag a városi szabályrendeletre ragaszkodnak, s a szerződés szerint, mikor Aradon színházi szezon van, a népekedők előadást nem tarthatnak. Itt megjegyzi, hogy az esetben is áll ez, ha előadás szün van, kivéve, ha a társulat más városban játszik.

A nyári színházban csak magyar énekeseket léptethet fel az igazgató, az artísták pedig mely nyelvű magyarázatokkal kísérhetik előadásukat. A tervezetből azt a megjegyzést, hogy ez utóbbi esetben a német nyelv használata nincs megengedve, törölték.

Az előadható darabokra nézve azt határozták, hogy a vallási türelembe, társadalmi egyetemes érdekebe és az erkölcsbe ütköző szünműveket a szünügyi bizottság letilthatja a műsorról.

A többi pontokat megjegyzés nélkül fogadta el a bizottság.

A szerződés így, mindkét fél megegyezésére, készen van s legközelebb az aláírásra kerül a sor.

Megőrült adótiszt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Egy szerencsétlen ember szomorú történetének első fejezete játszódott le a szegedi lyaudvaron. Amikor a legtöbb utas volt együtt, egy művelt külsejű emberen kitört a dráma, mely szinte megfélemlítette az álmáson várakozó közönséget. Nagynehezen került megfékezni, a boldogtalan elmebaj kinek szomorú drámáját a következőkben meséljük el:

Délelőtt tíz órakor egy zavaros tekintetű ember jelent meg Szeged állomás vasuti pályára előtt. Zagyva beszéde rögtön feltűnt a pénztáros kisasszonynak is, aki átvette az utas kezéből a féláru menetjegyre jogosító utazólévét. Ijedelmét a pénztárosnő sem tiltáta el s ugyancsak remegve adta át a vasúti jegyet.

Mikor a jegy az ismeretlen utas kezébe került, nagy patáliát csapott. A közelében álló embereket megszólitotta és érthetetlen do-

tendő 6000 pedig hóg, ződés elő-erző- négy ezt há- szik, losi- dást tott áso- lett, a su- A ató ak nek

kat mondott. A rémület különösen a nők között perczről-perczre fokozódott, de eleinte nem akarták hinni, hogy elmebajos emberrel van dolguk. De erről is nemsokára meggyőződhetnek.

A szerencsétlen ember, kezében a jegyét lobogtatva, felugrott az indulásra készen álló kisteleki vonatra. Alig volt azonban ott pár pillanatig, feldult ábrázattal leszaladt a kocsilépcsőin, miközben hangosan kiabált, hadonázott, majd ruháját kezdte tépni. Egymásután szaggatta le magáról a ruhadarabokat.

Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy az ismeretlen utas, aki előkelő uri embernek látszott, veszedelmes őrült. A vasuti szolgák gyorsan orvosért szaladtak s míg ez megérkezett, az elmebajos embert karonfogták s az egyik váróterembe vitték.

Machold Miksa dr. kerületi orvos megvizsgálta a szerencsétlen utast és konstataulta, hogy elmebetegségben szenved. Intézkedett is rögtön, hogy a városi kórházba szállítsák.

A féláru menetjegyre jogosító igazolványból kitűnt, hogy a boldogtalan elmebajos Szabó Elek, 43 éves, kisteleki adótiszt, aki rövid ideig Szegeden időzött s ma haza akart utazni, de a borzalmas betegség utolérte. Hogy ezelőtt normális gondolkodású volt-e, azt nem tudni, de az orvos előrehaladott elmebajt állapított meg, ami arra enged következtetni, hogy a kisteleki adótiszt elméje már régebben meghibbant.

Most egyelőre a kórház megfigyelő osztályában helyezték el Szabó Eleket, kinek hozzátartozóit a hatóság táviratilag értesítette a rettenetes csapásról, mely a daliás férfi jövőjét egyszerre tönkretette.

HIREK.

— **Kihallgatások a királynál.** A király ma reggel 6 órakor Gödöllőről kíséretével a fővárosba érkezett s 10 órakor általános kihallgatást adott. A Felső elé járultak: Samassa József, Császka György érsekek, Szabó János püspök, Nakó Kálmán gróf, Andrassy Géza gróf titkos tanácsosok, Majláth József gróf, Széchenyi Imre gróf, Berzeviczy Egyed cs. és kir. kamarások, Ruby Antal kuriai tanácselnök, Andrassovics Béla ny. kuriai tanácselnök, Bosich Károly kuriai bíró, Székely Ferencz, Gyárfás László és Kraj István kir. főügyészek, Nachodsky István, Lehmann Vincze, Mayerhoffer István, Meyer Guidó, Hofbauer István és Csalány Géza vezérőrnagyok, Volericz Mihály vezértörzsorvos, Barna Imre, Lenz Viktor, Balta Béla, Günzl Antal, Pollák Ferencz, Grünzweig Albert, Hubel Antal, Pokorny Károly, Kelz Zsigmond, Ryck Lipót, Karrer Károly, Sermonet Lőrincz, Paninger Ignác, Krajnovics Péter, Sélley Sándor báró és Wittmann uszkár ezredesek, Braun József, Dämpf Henrik, Gyertyánffy Bálint, Marschall Gyula báró, Perlizh József, Szontagh Artur és Wanner Hermann alezredesek, Bekéfi Remig, Hirschler Ágoston és Lenhossek Mihály egyetemi tanárok, Horváth Elemér min. tanácsos, Samassa János érseki jószágigazgató, Kristóffy János kanonok, Szücs Miklós törvényszéki elnök, Pótsa Ferencz osztálytanácsos, Elek Pál igazgató, Weios Adolf gyáros, Gerenday László főfelügyelő, Plausich Mátyás kir. közjegyző és mások.

Együttesen fogadtattak: Tarnowsky Szaniszló gróf egyetemi rektor, Jakubowski, Kreuz és Spis dékánok, továbbá Dessewffy Aurél gróf először fiával, Emillel és azután Zoltán Elek altábornagygyal, továbbá Andrassy Géza gróf, Széchenyi Imre gróffal és Krasznay Ferencz igazgatóval, végül Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter neje Bálint Lina, Hállay Kamilla és Orosdi Irén urhölgyekkel.

Ő Felsége még ma délután 5 órakor külön udvari vonaton visszautazik Gödöllőre, a honnan valószínűleg csak a jövő hétfőn jön ismét a fővárosba.

— **A király a Tattersalban** A király — mint fővárosi tudósítónk távirata jelenti — ma délután megtekintette a Tattersalban rendezett kutyakiállítását. A királyt ott várta József főherceg, József Ágost főherceg, Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi, Fejérváry és Plósz miniszterek. A király legelsőbb Nádasdy gróf kopóit tekintette meg; onnan kezdve sorra járta a kiállítást, mindenütt bemutattatván magának a kiállítókat. A látogatás mintegy fél óra hosszant tartott, azután a király legmagasabb meglegedését fejezvé ki távozott.

— **József főherceg Szombathelyen.** József főherceg tavaszi szemleutja folyamán Nagykanizsáról Szombathelyen át volt tovább utazandó, s a szombathelyi állomáson két óra hosszant kellett várnia a vonatösszeköttetésre. Üdvözlésére megjelent a pályaudvaron a városi hatóság, s ennek nevében Kisfaludy József rendőrfőkapitány felkérte a főherceget, hogy látogassa meg a két óra várakozás ideje alatt a várost. József főherceg elhatározta, hogy a városi villamoson körüljár a városon, s így rövid idő alatt megnézi. Így is történt. Csakhogy a körutazás alatt egy kis baleset érte a villamost. A nevezetes vendég tiszteletére lámpalázat kapott, a város közepén egyszerre megakadt a kocsis, aztán se előre, se hátra nem mozdult. A város urai kellemetlen helyzetben voltak, s restelkedve mondták:

— Fenséges urunk, az elektromossággal nem tudunk perbe szállani

— Ejh, dehogya is nem, csak biztatni kell, felelte a főherceg.

S ezen közben a kocsis, mintha csak a főhercegnek akart volna igazat adni, nagy zökkenéssel megindult. József főherceg azután elmesélte, hogy neki is két villamos telepe van, az egyik Fiumében, a másik Alcsuthon, a hol a községet is ő világítja s neki is sokszor van baja az áramzavarokkal. Majd a vigan száguldo kocsira térvén vissza így szölt:

— No lássák, csak csökönyös volt egy kicsit, de megabrakolták egy kicsit, hát megymegint szépen.

A főherceg később ismét visszatért az állomásra és Körmedre utazott.

— **Lovag Schwitzer Lajos** hadtestparancsnok Temesvárról ma Aradra érkezett és a Fehér Keresztbe szállott meg.

— **Összeférhetlenségi bejelentések.** A mai nap is meghozta Perczel Dezső képviselőházi elnöknek a kis levelet, a mely egy pár újabb inkompatibilitással kedveskedik. A mai listán, mint tudósítónk távirata jelenti, a következők szerepelnek: Podmaniczky Frigyes báró, Teleky Sándor gróf, Miklós Ödön, Rohonyi Gyula, Berzeviczy Albert, Tolnai Lajos, Andrassy Tivadar gróf, Falk Miksa, Láng Lajos, Andrassy Gyula gróf, Karácsonyi Jenő gróf, Lukács Béla, Mandl Pál, Bedő Albert, Radocza János és Dániel Márton. Érdekes bejelentés az, a melyet Okolicsányi László ellen Sembery Istvánné Felső-Südről tett. E szerint Okolicsányit a megyei árvaszék kinevezte a kiskoru Sembery István gyámjává, ez ellen azonban felebbezést adtak be s miután gyámügyi felebbezésnek végső ítélőbírája a belügyminiszter, kéri a képviselőt mandátumától megfosztani. Mintha csak parodiája akarna lenni ez az indoklás a többi bejelentésnek. Es ebből a szempontból egészen sikerült is a bejelentés.

— **Az osztrák miniszterelnök Budapesten.** Körber dr. osztrák miniszterelnököt, aki tegnap ide érkezett, a király ő Felsége ma délelőtt

hosszabb kihallgatáson fogadta. Körber dr. ma délelőtt felkereste Széll Kálmán miniszterelnököt a magyar delegációban.

— **Beteg főhercegasszony.** Bécsből táviratozzák, hogy Mária Valéria főhercegasszony, a kit a Vörös Kereszt-egyesület közgyűlésére Budapestre vártak, nem jön sem Budapestre, sem a király meglátogatása végett Gödöllőre, mert hirtelen megbetegedett. A Vörös Kereszt közgyűlésén Lajos Győző főherceg és Klotild főhercegnő lesznek jelen.

— **Betörés Bohusék kastélyában.** Kerülő uton, budapesti tudósítónk révén kapjuk a következő hirt: Az elmúlt éjjel veszedelmes rablóbetörést követtek el Bohus báró kárára Eleken. Öt rabló tört be a bárói lakásba. Javában fosztogattak, mikor a két éjjeli őr arra jött és figyelmessé lévén a szokatlan éjtszakai világosságra és lármára, észrevette a zsványokat. Az éjjeli őrök jöttére a betörők közül három megszökött, kettő ellenben fegyverrel is ellentállott. Heves harcz fejlődött ki, amelyben az éjjeli őrök kardjukat is használták s az egyik zsványnek négy ujját vágták le és koponyáján súlyos sebet ejtettek, úgy, hogy félholtan maradt a szobában. A másika ezt látván, megadta magát. — A megszökött három czinkost keresik. A betörés idején a bárói családból senki sem volt a kastélyban.

— **Olcsóbb lesz a villamos világítás.** Bécsből telegrafálják: Az osztrák „Gázizzófény és villamossági részvénytársaság“ tegnap tartotta meg dr. Gallia Adolf elnöklete alatt rendes évi közgyűlését. Az igazgatósági jelentés fölolvassása után, egy részvényes interpellációjára, bejelentette az elnök, hogy a dr. Auer által ujonnan feltalált villamos lámpa a gyártásnak olyan stádiumában van már, hogy rövid idő múlva átadható lesz a közhasználatnak. Az Auer-féle villamos lámpa nagy haladást jelent a villamvilágítás körül, ahol rendeltetése ugyanaz lesz, ami az Auer-féle izzóharisnyáké a gázvilágításnál. Auer dr.-on kívül tudvalevőleg Nernst mérnök is dolgozik egy hasonló találmányon, így tehát rövid idő kérdése csupán, hogy a sok villamóram-megtakarító izzóháló révén a legszegényebb ember is villannyal fog világítani Aradon. Addig azonban egyelőre csak háziurak engedhetik meg maguknak.

— **Az új kerületi parancsnok.** Megirtuk, hogy kartenfelsi Pacor Vilmos altábornagy, a szegedi II. kerület parancsnoka, közelebről megváltik állásától. A kiváló hadvezér, aki körülbelül egy hónapja, hogy szabadságon van, 42 esztendei szakadatlan szolgálatával indokolta fényes katonai pályájától való távozását s ezt legfelsőbb helyen is az érdemek elismerése mellett tudomásul vették már. Erre vall a katonai intézkedés, mely Pacor altábornagy állásának a betöltésére vonatkozik. E szerint a II. honvédkerületi parancsnok, aki egyszersmind a helyőrségnek is parancsnoka: Valentin Dániel vezérőrnagy, a honvéd törzstiszti tanfolyam ez idő szerinti parancsnoka lesz. Ezen változások a hivatalos lap egyik közelebbi számában fogja közölni. Valentin Dániel vezérőrnagy új állását a jövő hó elején fogja elfoglalni és november 1-én nevezik ki altábornagygyá. A vezérőrnagyi rangot 1896. november 1. óta viseli. Tulajdonosa a III. oszt. vaskorona-rendnek és a katonai érdemkeresztnek. Résztvett a hercegovinai fölkelés leveretésében.

— **Elhalt főúr.** Nyiregyházáról táviratozzák, hogy Berkesen ma meghalt Vay Ádám gróf, titkos tanácsos, főrendiházi tag. Az agg főúr 70 évet élt. 1872-től 1877-ig főispán volt Vay gróf s mint ilyen megyéje nagyon kedvelte.

— **A waggongyár füstje.** Megirtuk, hogy az aradi waggongyár füstemésztő készüléke ügyben ma tartják meg a szemlét. Ezen jelen voltak: *Magyarics* Ágoston kerületi iparfelügyelő, mint miniszteri biztos, *Kois Géza* iparfelügyelő, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Virágh* Lajos főmérnök, *Kaffka* ezredes, *Reicher* Károly, *Kammer* waggongyári műszaki igazgató helyettes, *Reicher* Károly városi alügyész, *Angel* István dr. fogalmazó, *Wehler* Ágost és *Hász* századosok. A bizottságban azért vettek részt katonai tagok is, mert, tudvalevőleg, a csász. és kir. lovassági ezredparancsnokság emelt panaszt a gyár füstje miatt. A füstemésztő készülékek megfelelőeknek látszanak s három hónapi próba-idő után, amennyiben beválnak, minden kazánál alkalmazni fogják.

— **Sándor és Natália.** Illetékes szerb helyen azt az európai sajtónak egy részében makacsul terjesztett hirt, hogy *Sándor* szerb király meglátogatja a párisi világkiállítást és ez alkalommal Biaritzban találkozik anyjával, valamint a hozzá fűzött kombinációkat, merő koholmányoknak nyilvánítják azzal a megjegyzéssel, hogy *Sándor* királynak anyjánál való látogatása egyáltalán nincs tervbe véve.

— **Az aradvárosi adókévitő bizottság** f. hó 23-án szerdán a lakatosok, lapszerkesztők, lisztkereskedők, mosóintézet tulajdonosok, norinbergi kereskedők, nyomdatulajdonosok, óráások, orvosok, papír-, paplan-, pokrócz-, posztó-, rőfősrövidáru és ruhakereskedők, sirkő-raktár tulajdonos, sörcsarnokosok, sörraktárosok, sütők, szabók és szappanosok III. oszt. kerületi adóját a városház emeleti kistermében délelőtt 9 órakor fogja megállapítani

— **Uj jegyzők.** Aradmegyénél a napokban fejezték be a jegyzői vizsgálatokat. Nyolcz vizsgázó volt, kik közül hatan jegyzői oklevelet kaptak, kettő pedig új vizsgára utasított. Oklevelet nyertek: *Kradigáthy* Dezső tótvaradi, *Suhajda* István kurticsi, *Bartos* Ferencz somoskeszi, *Mátyás* Széver fakerti, ifj. *Nagy* Sándor silingyiai és *Popeszkú* Romulusz nádasi jegyzői irnokok.

— **Csődök a környéken.** Az aradi törvényszék *Goldschmidt* Miksa m. pécskai kereskedő ellen elrendelte a csődöt. Csődbiztosul *Scharner* Sándor dr. tömeggondnokul *Issekutz* Marczel dr. pécskai, helyettesül *Ludig* István dr. aradi ügyvéd neveztettek ki.

Rosenthal testvérek utódai b.-csabai czég fizetési képtelenség ügyében kedvező fordulat állott be, amennyiben a mai napon megtartott hitelezői értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy ezen negyven év óta fennálló és önhibáján kívül zavarba jött czégnek a kért moratóriumot egyhangulag megadja.

— **Kitüntetett művészek.** Az országos magyar képzőművészeti egyesület zsürije — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma határozott a tavaszi tárlat díjai tekintetében. Az egyesületi díjat *Karlovsky* Bertalan kapta. A Röck-díjat *Zempléni* Tivadar, Harkányi Frigyes díjat *Alberti* András szobrász.

— **Miniszteri biztosok.** A kereskedelemügyi miniszter az aradi felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálataira miniszteri biztos minőségben *Szontagh* Gyulát, az aradi kereskedelmi testület örökös tiszteletbeli elnökét, a *lippai* kereskedelmi iskolához *Mágu* János temesvári kereskedelmi és iparkamarai titkárt, a *nagyváradi* kereskedelmi iskolához *Neszner* Aladár aradi állami ipari szakiskolai igazgatót küldte ki.

— **Dér.** Ma reggel a gazdák kellemetlen meglepetésben részesültek. Nagy dér volt, a mely Arad- és Csanádmegyék jó részén hagyott érezhető nyomokat. A dér főleg a dohánynak ártott, de remény van, hogy a mai csapást ki fogja heverni a dohány is.

— **Egyezés a lex-Heintze tárgyában.** Berlinből táviratozzák, hogy a birodalmi gyűlés obstrukciója holnap valószínűleg megszűnik. A centrum és a lex-Heintze ellenesek közt

megegyezés jött létre olyan formán, hogy a javaslatból kiha-lyják a színházról és a művészet-ről szóló részt, a mely miatt az obstrukció ki-tört, egyéb részeit pedig változatlanul elfogadják. Az egyezményt holnap ratifikálják.

— **Az aradi izraelita hitközségben** e hó végével ejtik meg az új választásokat, miután az alapszabályszerűen megállapított három éves ciklus leletével az a megbízás, melyet a hitközség összeségének bizalma ruházott az elnökségre és a képviselőtestületre lejárt. Mielőtt azonban a választások megejtetnének, az elnökség egy terjedelmes jelentésben hű képét adja a hitközség jelenlegi állapotának, hogy tényekkel bizonyítsa minden irányban kifejtett szorgalmas működését. A terjedelmes jelentésből, mely *Rosenberg* Lipót hitközségi főjegyző ékes tollát dicséri, a következőket emlíjük meg: A hitközségnek költségvetésileg megállapított szükséglete az 1897. évben 32804 frt. volt, mely 1898-ban 33700 frtra emelkedett és 1899-ben ismét 33299 frtra apadt, ami átlag évi 33235 frtnak felel meg. Rendes bevételekből rendelkezésre állott átlag évi 20.127 frt. Kulturadó címén befolyt átlag évi 13.690 frt. Az 1900. évre 2518 frt. 99 kr. pénztári egyenleg lett átvezetve és alapítványokban 12344 frt. 74 kr. kezeltetik. A képviselőtestület három évi hivataloskodása alatt kegyeleti alapítványok is létesítettek és pedig 6500 frt. összegben. Az árvaházban jelenleg 12 növendék van elhelyezve, melynek alaptőkéje most 82575 frt. 63 kr. A hitközségben a saját szükségleten kívül évenként 70000 frt. fordítatik jótékony célra. A jelentés végén az elnökség a jövő feladataival is bővebben foglalkozik, felemlítvén, hogy törekvése lesz a jövőben egy új — a modern kor követelményeinek megfelelő — iskolaépület emelése, az árvaháznak kibővítése, hivatalnokai részére létesítendő nyugdíjintézmény alapítása és egy új zsinagógának építése.

— **A berlini lóvasúti sztrájk.** Berlinből táviratozzák: Ma délután a közúti vasut alkalmazottainak sztrájkjából kifolyólag különösen a rosenthali kapunál és a Weinbergwegen nagy néptömegek verődtek össze, a melyek a lóvasúti kocsikat kövekkel dobálták meg. Mikor a rendőrség közpélepett, a tüntetők botokkal támadtak a rendőrökre, a kik erre kardot rántottak. Mindkét részen sebesülések fordultak elő.

A weinbergwegi házakból rálóttek a rendőrökre. Este is nagy néptömegek jártak ebben a városrészben. Nyolcz órakor a lóvasut közlekedése ismét teljesen megszűnt. A szolgálatban nem lévő rendőrök legnagyobb részét be-rendelték. Egy másik távirat jelenti: Komolyabb kihágások tegnap csakis Rosenthal külvárosban fordultak elő. Másutt egész jelentéktelenek voltak a rendzavarások. A zavargók nagyobbára fiatal sihederek, ellenben a sztrájkolók nem vettek részt a zavargásban. Ejjél tájban az utcák és terek ismét egészen nyugodtak voltak. A rendőrelnökség hirdetményt bocsátott ki, a melyben megtiltja a csődületeket.

A reggeli lapok jelentése szerint tegnap két rendőr súlyosan megsebesült. Két munkás a rendőrök kardvágásaitól annyira megsebesült, hogy a kórházban meghaltak. Ötvennél több ember könnyű sérülést szenvedett, 103 zavarogót letartóztattak. A közönség köréből eldördült lövések senkit sem sebesítettek meg. Hir szerint *Kirschner* főpolgármester el akarja vállalni a közbenjárást a sztrájkolók és a közúti vasut-társaság között. *Karlsruhéban* is kiűtött a sztrájk. Mint egy ott feladott távirat jelenti: A villamos közúti vasut kocsivezetői és kalauzai ma kimondták a sztrájkot. Béremelést és a munkaidő megrövidítését követelik. A közlekedést néhány kocsival fentartják.

Mint egy késő éjjel érkezett táviratunk jelenti, a berlini sztrájk megszűnt. A polgármester elnöklete alatt működő egyeztető bizottságnak sikerült az ellentétek kölcsöni enged-

mények árán elsimitani. Holnap már egész régi rend szerint fog a közlekedés folyni.

— **Katonai szemle.** *Paar* gróf tábornerszere lovassági felügyelő, *Rieger* temesvári brigádos és *Kafka* Ignác aradi huszárezredes, a redpatancsnok kíséretében szerdán szemlét tartott a Nagykikindán állomásozó 3. Hadik-huszárezredhez tartozó divízió felett és a huszárok kiképzése és magatartása fellett ismételt kifejezte meglegedését.

— **Hegyi plébános bankja.** Csongrád sok emlegetett plébánosa, *Hegyi* Antal *Tiszavidék Takarékpénztár* czimmel pénztintézetet alapított. Az intézetnek ő az elnöke és *Horváth* Mátya az igazgatója. A felügyelő-bizottság most rendkívüli közgyűlésre hívja össze a részvényeseket. A gyűlés tárgysorozata, melynek egy pontja az elnök s a vezérigazgató elmozdításáról szól, a következő:

1. Felügyelő-bizottsági jelentés a működés megkezdése előtti időről származó pénzhianyról.

2. Igazg. elnök és vezérigazgató állásáról való elmozdítása ebből kifolyólag az igazgatóság kiegészítése.

3. A közgyűlésen való részvételre a részvényeseknek kézbesítendő meghívó jogosít.

4. Alapszabályok esetleges módosítása.

A meghívóban említett hiány 16,000 korona s ennek a története a következő: *Kovács* János ügyvéd, a takarékpénztár ügyésze bejelentette Szabados József pénztárosnak és felszólította, hogy 16000 koronát irjon be a kiadások közé.

— *En nem akarok a börtön fenekére jutni* — mondta a pénztáros és bejelentette a dolgot az igazgató tanácsnak.

Az igazgatótanács öt tagja erre elment *Hegyi* Antalhoz és elmondták neki a történetet. *Hegyi* azt felelte, hogy ő majd utánanéz a dolognak, mert ő a 16,000 koronányi hiányról még nem tud semmit. Az igazgatótanács és a felügyelő-bizottság több tagja, látva a dolgokat, *Magyar* Istvánnal élükön sorra lemondtak. Az igazgatótanács megmaradt tagjai erre aztán kénytelenek voltak összeülni számadásra hívták fel *Kovács* József és *Horváth* Mátya igazgatót. *Kovács* elő is terjesztette a számadást, a mely a Csongrádi Lovassági Pénztár 6000 korona, egy ócska asztal 1000 korona, jöttünk-mentünk 2000 korona, ettünk-ittunk 2000 korona. *Kovács* ügyvédnek a czéggel szembeni költségeiért 3000 korona, nyomtatási költségek 3000 korona és így még *Kovács*nak jár 16000 korona. Es *Hegyi* Antal ezt a számadást maga részéről helyeslőleg tudomásul vette. Ezzel nem így gondolkodtak a részvényesek. Erélyesen követelték a 16000 korona visszafizetését. A mult csütörtökig kapott halasztást *Kovács* János, de eltelve a dátum: csak ígéretet kapott. Erre újabb halasztást kapott e hónap 13-án.

Most azonban közzétette a felügyelő-bizottság a fönnebbi közgyűlési meghívót.

— **A tanítóképezde zászlószentelése.** Az aradi tanítóképző-intézet ifjusága tegnap tartotta zászlószentelési ünnepélyét, melynek része a liceum dísztermében folyt le, először a közönség jelnlétében. Az ünnepélyt az ifjúság zenekar nyitotta meg a Hymnus-szal, mely *Kertay* Ede énektanár vezényelt. Az énekhangzása után *Szabó* József igazgató hosszas szép beszédben fejtegette a nap jelentőségét, lelkesítő szavakban szólva az ifjúsághoz nyedetlen munkára és hazafiaságra buzdította őket. Majd *Decsy* Géza intézeti tanár alkalomát szavaltta el *Balázs* Géza III. éves növendék nagy hatással. Ezután a zászlószögek felverésére került a sor és ezzel az ünnepély része véget ért. Este a városligeti vendéghelyen nagytermében hangverseny volt, melyet reggelig tartó tánc követet. A táncszestélyen je voltak. *Asszonyok*: *Urhegyi* Alajosné, özv. F.

lákne, Vargáné Iramfi Paula, Parean Jánosné, Gun-
serné, Scherhagné, Veisz Emilné, Glück De-
zsóné, Nágel Gyuláné, Bérczy Alajosné, Kovács
Vinczéné, Kilényi Jánosné, Brassóványiné,
Pálffy, Bene Gy.-né, Simon Karolin, Vars-
sitsné, Berger Albertné, Guttmann Henrikné,
Gellerné, Grünblattné, Lichtensteinné, Vargáné,
Wolfné, Strumbergerné, Mohauné, Törökné,
Szántóné, Issekutzné, Jánosyné, Deutschné,
Sternné, Singerné, Bertalanné, Vass Gáborné,
Piplingerné, Takay Lajosné, Wittmann An-
tálné, Prakap Sándorné, Moldováné. —

Leányok: Simon Karolin, Gásza Etelka, Pol-
lák nővérek, Scherhág J., Pálffy N., Mayer J.,
Varasitz N., Nagy Irén, Grünblatt nőv., Lich-
tenstein J., Burian nőv., Varga Ilonka, Wolf
nőv., Strumberger M., Mohau J., Török Vilma,
Fey Aranka, Tóth Vilma, Tóth nővérek, Issekutz
nőv., Reich Etel, Eisenmann Irma, Záray Mar-
git, Almásy Erzsé, Rimavecz Ilonka, Sugár
Aranka, Piplinger Anuska, Tokay Juliska, Witt-
mann Kriszta, Prakap Margit, Moldován Iduska,
Gruber Margit, Zöldi Szilárdka, Kilényi Erzsé.

— **Árvizveszély túl a Dunán.** Sárvarról táv-
iratozzák, hogy a Sárviz a község alatt annyira
megáradt, hogy elöntéssel fenyegeti a községet
is. *Barcs* és *Bárános* községek is veszélyben
forognak. A hatóság kitelepítette a lakosságot
Segélyezésükre széleskörű akciókat indítottak.

— **Gyermekgyilkos anya az esküdtek előtt.**
Kolosvárról táviratozza tudósítónk: Az esküd-
t-bíróság ma tárgyalta *György Mari* bűnügyét, a
ki gyermekét megölte. Az esküdtek gondatlan-
ságból okozott emberölésben mondták vétkes-
nek *György Mari* s a törvényszék ez alapon
hat havi fogházra ítélte, a miből öt hónapot a
vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Az ítélet-
ben az elítélt és az ügyész is megnyugodott s így
az jó erős.

— **Eljegyzés.** Kreiling Antal Péter aradi
magy. kir. államvasuti hivatalnok, tartalékos
hadnagy, eljegyezte *Kririn Elvirát*, *Kririn Ká-
roly* nyug. m. k. adóellenőr szép leányát Lippán.

— **Kisiklott vonat.** Az aradi üzletvezetőség
piski-petrozsényi vonalán, a merisorai alag-
utban egy teher vonat kisiklott. A kisebbszerű
vasuti baleset alkalmával tíz kocsi hagyta el
a vágányt.

— **Utóállítás.** Az Aradon tartózkodó idegen
illetőségű hadkötelesek részére ma tartották
meg az utóállítást. A katonaság részéről jelen
voltak ezen: *Burdea* százados, *Leichtmann* ez-
redorvos és *Serb* főhadnagy a közös hadsereg,
Hadffy őrnagy, *Virágh* ezredorvos, *Brankován*
hadnagy a honvédségtől, a város részéről pe-
dig *Pozsgay Lajos dr.* főorvos és *Nagy Otto-
kár* a katonai osztály vezetője.

— **A főkapitány szivarozik.** Budapestről ír-
ják: A *Somossy*-mulató, ahol rendszeren fehér
asztal és dohányfüst mellett élvezi a közönség
az előadást, vasárnap este színházjelleget öltött
Az asztalok helyét széksorok foglalták el és a
falakon nagy betűs táblák hirdették: *Tilos a
dohányzás!* Nem is gyújtott rá senki, csak a
színpadon a dalárda a nótára. Ekkor lépett be
Rudnay Béla főkapitány egy első emeleti pá-
volyba. Leült és a zsebébe nyult. Zsebéből czi-
garetté tárcsáját és ebből cigarettát véve ki:
nyufát keresett. Nem volt nála, hát kért a pin-
zértől. És a szolgálatkész garcon nem merte
megjelmezteni a budapesti államrendőrség fő-
kapitányát, hogy a vezetése alatt álló hatóság
írre az előadásra betiltotta a dohányzást. Egy
pillanatig habozott, majd kivette zsebéből gyu-
fás skatulyáját és tüzzel szolgált a méltóságos
urnak. *Denique* a főkapitány rágyújtott. Kéje-
sen eregette maga elé a hodor füstfelhőket,
nem is sejtve, hogy ezzel rendőri kihágást kö-
vetett el. Nemsokára a páholyokból, a földszint
széksoraiból itt is, ott is kékes füstkarikák
emelkedtek. Szivaroztak mindenfelé. És ha egy
egy szivarozó urat megszólítottak a rendezők
vagy jegyszédők, hogy kérem *tilos a dohányzás*,
mindegyik a főkapitány páholyára mutatott:

— *Nem igaz, hiszen a főkapitány is do-
hányzik!*

A szegény jegyszédők nem tudták, mit
csináljanak. A főkapitányt csak nem figyel-
meztethetik a tilalomra, így pedig a többi do-
hányzóknak van igazuk. Tehát füstölt min-
denki, a ki csak akart. Ezt a földfordulást pe-
dig az okozta, hogy a főkapitány szórakozottsá-
gában megfélekedett a dohányzási tilalomról.

— **Lajos Viktor** főherceg ma Budapestre
érkezett és a Stöckl-épületbe szállt.

— **Tanárok gyűlése.** Pünkösdi ünnepén nagy
tanárgyűlés és iskolaavatási ünnepség lesz Sze-
geden. A kereskedelmi szakiskolai tanárok or-
szágos egyesülete akkor tartja nagygyűlését és
e napokon fogják megnyitni a szegedi állami
felsőkereskedelmi és polgári iskolák új épületeit
is. A gyűlésen Aradról *Marschall Lajos dr.*,
Kabdebo Lajos és *Somogyi Gyula* vesznek részt.

— **Rablógyilkosságnak áldozatul esett csa-
lád.** Nagy-Szalontáról táviratozzák, hogy a szom-
szédos *Szil* pusztán özvegy *Szamó Istvánnét* és
16 éves gyönyörű szép leányát ismeretlen tet-
tesek megölték. Az özvegy asszonynak rendki-
vüli nagy vagyona volt s egyedül élt leányá-
val. A szomszédoknak most feltűnt, hogy na-
pok óta nem látták már őket. Betörték laká-
sukba, s ott találták anyát és leányát az ágyon
éktelenül össze-vissza szurkálva, megaludt vér-
ben, halva. Irtozatos küzdelmet folytathattak a
gyilkossal, mert még a hajuk is ki volt tépve.
A szekrények és ládák ki voltak nyitva és az
értéktárgyak mind hiányoztak. A rémes eset-
ről lovas legény tett nyomban jelentést a sza-
lontai bíróságnál. A vizsgálóbíró ma a hely-
színén nyomozott. A tettest egyelőre nem is
sejtik.

— **Büvészestély a Fehér Keresztben.** *Car-
mellini* az ismert illusionista és gondolatolvasó
ma este ismételt a legkellemesebben szórakoz-
tatta a nagy számban megjelen közönséget. Mu-
tatványai feltűnő ügyességet árultak el, és
meglepő eredményeket mutattak. Ugyancsak
érdekesek a fizikai projectio demonstratiós
előadások, fényes Drummon-féle izzófény kivi-
lágítás mellett. Tanulságos a csillagos égbolto-
zat bemutatása. Mulattatók a vetített tájképek,
híres férfiak arcképei. Az előadás alatt a ka-
tona-zenekar játszott.

— **Rablás az utcán.** Tegnap este Budapes-
ten az Andrássy-ut 7. sz. a levő ház előtt *Szél*
Bernát bankhivatalnok feleségétől ellopták óralán-
czát s a tolvajok elfutottak. Az illetőket *Mikár Já-
nos* váci szül. 25 éves szabólegény és *Römer János*
pécskai szül. 19 éves nájszamos személyében
fogták el, a kik ma a vállalatnál elmondták,
hogy napok óta éhen bolyongtak a fővárosban,
mire tegnap elhatározták, hogy minden áron
szereznek pénzt. Valami részeg embert akartak
kifosztani, mikor azonban az Andrássy-uton
megpillantották *Szél*né mellén a lánczot, hirtel-
len megérlelődött bennük a rablás véghezvitele.

— **Eltűnt szerelmesek.** Bécs városának
josefstadti kerületében nagy feltűnést keltett
ma az a hír, hogy *B. Carola*, egy bécsi ösmert
színész elvált felesége, *M. T. brünni* gyáros
fiával megszökött. Beszéli, hogy a szerelmes
fiatal ember 200.000 koronát költött rövid idő
alatt szerelmére és ezért apja szétválasztani
igyekezett a könnyelmű párt. Ezt elkerülendő
a fiatal pár megszökött Bécsből és Amerikába
utazott. A kétségbeesett apa megnyugtatóra
a könnyelmű fiu levelet írt New-Yorkból, mely-
ben tudatja, hogy szerencsésen megérkeztek az
ujvilágban.

— **Hajó-katasztrófa a Dunán.** Esztergomból
táviratozzák, hogy *Párkány* hajóállomás közelé-
ben ma egy nagy tölgyfahajó elsülyedt. A hajó,
a mely szeméttel és kövel volt megrakodva, a
hid lábának ütődött neki és kettéhasadt, úgy,
hogy menthetetlen volt. Emberéletben nem
esett kár.

— **Megölte a gyermekét.** Selmeczbányáról
táviratozzák: *Borsó Katalin* bányamunkásnő
két esztendő gyermekétől szabadulni akart, s
tervszerűen kinozta, ütötte-verte, hogy elpusz-
títsa. A gyermek hosszú kinszenvedés után e

hó 18-án meghalt. A hullavizsgálat kiderítette,
hogy a halál nem természetes okok követke-
ménye volt, s a kegyetlen anyát a rendőrség
letartóztatta.

— **Gyakornoki kinevezés.** Az aradi m. kir.
pénzügyigazgatóság *Berzován János* lippai dij-
talan adóhivatali gyakornokot segélydíjas gya-
kornokká ideiglenes minőségben a *buttyini* kir.
adóhivatalhoz kinevezte.

— **Elfogott betörő.** *Fontrán* Nándor buda-
pesti mázoló segéd tegnap este 9 órakor az üz-
let nyitott udvari ablakán át behatolt *Schopper*
Leopoldina népszínház-utca 21. szám alatti rö-
vidáru üzletébe. Feltörte a pénzes fiókot és
abból elvitt 17 korona 90 fillér készpénzt, a
ruhaszekrényből pedig egy ezüst női órát, egy
arany lánczot szívvél, egy öt forint értékű ara-
nyat, egy arany melltűt és két régi pénzdara-
bot. A betörőt elfogták.

— **Cukor helyett lugkó.** *Manász Antal* nap-
számos, mint a fővárosból jelentik, tegnap egy
darab cukrot talált. Legalább ő azt hitte, hogy
az a fehér reczés anyag cukor, aminek teljes
96 fillér a kilója. *Manász Antal* vidáman sietett
haza a találmányával. Utközben betért egy bu-
tikba és pálinkát vásárolt. De nem itta meg a
nedüt, hanem magával vitte haza. S utközben
kellemes gondolatok zsongtak a lelkében. — A
cukor jó, a pálinka is jó — gondolá — milyen
jó lehet hát a cukor pálinkával! Amint haza-
ért külső váci-ut 86. számú lakására, a vélt
cukrot leöntötte a pálinkával s mikor már át
és átítatta a nemes nedűvel, beletette a szájába.
Különös íze volt, éppenséggel nem jó. De *Ma-
nász* nem az az ember, aki a rossz cukor miatt
elveszítse a pálinkát is. Behunyta a szemét,
fujt egy nagyot és zsupsz! — a pálinkában
megfüröszött álcukor lent volt a gyomrában.

De ő jaj: néhány pillanat múlva *Manászt*
irtóztató görcs verte le a lábáról. A szerencsét-
len ember nem cukrot talált, hanem lugkövet.

— **Meghalok! meghalok!** üvöltötte tajtékoz
szájjal.

Elhívták a mentőket, akik a házbeliek elő-
adása nyomán hamarosan tisztába jöttek a hely-
zettel. A hánytató por egykettőre megtette a
batást s a „lugkó“ a pálinkával sebes iramodás-
sal jött ki *Manász* gyomrából.

A szegényt most a Rókusban ápolják.

— **Öngyilkossági kísérlet.** *Somogyi Lajos*
pápai születésű 36 éves nős molnárszegéd Buda-
fokon, a Kálváriahegy-utca 627. szám alatti
lakásán oldalba lőtte magát. Súlyos sebével az
István-kórházba vitték. Tettének okát nem
mondja meg.

— **Késelő udvarlók.** *Német György* 32 éves
éves nőtlen kocsis az éjjel a fővárosban egy
leánnyal sétált a Hungária-uton Egyszerre
két fiatal ember toppant eléje és az egyik rá-
rivalt:

— Add át a leányt!

Német György nem akart engedelmességni
a felszólításnak, mire a két ismeretlen kést
rántott és *Németet* összevissza szurkálta a fe-
jén és a nyakán. A sebesültet a Rókus-kórház-
ba vitték. A támadókat még nem sikerült el-
fogni.

— **Megkerült vagyon.** Említettük volt, hogy
Hay Mihály abonyi földbirtokos bejelentette a
rendőrségnél, hogy lakásáról takarékpénztári
könyvecskék és értékpapírok mintegy 131000
korona értékben valahogy eltűntek, s mint
Hay a rendőrséget értesíti, az elveszethetnek hitt
érték hiány nélkül megkerült. *Hay* ugyanis
Abonyban, a mint ládái oda megérkeztek, azok
azok egyike fenekén megtalálta az értékes
holmikat, melyeket szórakozottságból csomagolt
abba. A rendőrség persze erre megszüntette
az eljárást.

— **Talált aranyláncz.** A Maros parti gáton
ma este egy arany nyaklánczot találtak. Tulajdo-
nosa *Kovács Andornál*, a *Braun* és *Kohn* Erzsébet-
köruti irodájában veheti át.

— **A legutóbbi bevásárlási ut** alkalmával a pünkösdi ünnepekre beszerzett újdonságok már megérkeztek tömegesen Porter Vilmos koronás áruháznak raktárára. Igen ajánljuk azok megtekintését. Rendkívül jutányosak az árak, ami főnnáll minden cikkre nézve, ami ezen szoliditásgáról széles körben ismert áruházból kikerül.

— **Egy árjegyzékről.** A legszárabb nyomtatványnak hinné az ember az árlapot, mely rideg számokban beszél. És most mégis kaptunk oly árjegyzéket, melyben egyéb is van: izlés, művészet, fantázia és hazafiság. A *temesvári gyújtógyár részvénytársaság* árlapja az, mely minden magyar iparbaráttra nézve kedves meglepetés. Örömmel látjuk, mily előrehaladott legalább ezen iparágunk, mennyi leleményességgel készít ez a gyár minden izlésnek megfelelő gyujtót, kezdve a kénes „masinától“ egészen az angol alaku, impraegnált zsetgyujtóig. A szebbnél-szebb vignettákon a magyar stíl dominál és a híressé vált Emkegyujtók szinte rágyujtásig hűen vannak lerajzolva. Ez a pompás kiállítású árjegyzék mutatja, hogy gyárosaink a kezdetlegesség határait túllépve, a nagyipar hathatós eszközeivel is tudnak élni. A temesvári gyújtógyár dicséretet érdemel, hogy ily sikerült formában megmutatta a magyar gyujtóipar előrehaladottságát.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az alföldi első gazdasági vasut közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Az alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság, a mely fiatal kora dacára is kitűnő üzemmenettel dicsekedhetik, ma d. e. 11 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését az arad-csanádi vasutak igazgatósági termében.

Az ülésen *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag elnökle alatt jelen voltak: *Purgly Lajos*, *Purgly László*, *Purgly János*, *Biró Albert*, *Eöröm Ede* (gróf *Wenckheim Frigyes* képviselőjében), ifj. *Vásárhelyi László*, *Molnár György*, *Csánk Lajos*, *Beliczay Géza*, id. *Nagel Vilmos*, ifj. *Nagel Vilmos*, *Haán Béla*, *Sármezey Antal*, *Nagel Henrik*, dr. *Szalay József*, *Nachtnébel Ödön*, *Sármezey Endre* igazgató-főmérnök és *Lőw Kálmán* jegyzőkönyvvezető.

Vásárhelyi Béla társulati elnök az ötödik rendes közgyűlés alkalmából üdvözlö a megjelent részvényeseket. Miután a közgyűlés szabályszerűen meghirdetett s közzé volt téve a mérleg is, miután továbbá 16 részvényes van jelen, 2757 részvényt s ugyanannyi szavazatot képviselve: a közgyűlést az alapszabályok értelmében határozatképesnek nyilvánítja s azt megnyitja. A jegyzőkönyv vezetésére *Lőw Kálmán* társulati hivatalnokot, hitelesítésére pedig *Nachtnébel Ödön* és *Purgly János* részvényeseket kéri fel.

A napirend első tárgya az igazgatóság évi jelentése volt, melyet *Sármezey Endre* igazgató főmérnök olvasott fel. A jelentés fontosabb részei a következők:

Az 1899. évi június hó 4-én megtartott IV. rendes gyűléstől nyert feihatalmazás alapján megtettük mindazon lépéseket, melyek a kovácsházakupai és a kovácsháza-csabai vasutvonalak végleges egyesítésére szükségesnek mutatkoztak.

Miután ez irányban a kereskedelemügyi miniszteriumban folyó évi márczius hó 21-én megtörtént engedélyezési tárgyalás alkalmával semmiféle akadályok fel nem merültek, az 1899-iki üzletét már nem osztottuk két részre, hanem mindkét vonalat a tényleges állapotoknak teljesen megfelelően úgy tekintettük és kezeltük, mint egy két irányban elágazó egységes vasuti hálózatot.

Ezek előrebocsajtása után van szerencsénk a t. Közgyűlésnek jelenteni, hogy a kovácsháza-csabai vonal mult évi július hó 22-én a kereskedelemügyi miniszterium kiküldötteinek vezetése mellett műszakrendileg felülvizsgáltatván, rendben találattott és ennek alapján ugyanazon hó 24-én a nyilvános közforgalomnak át is lett adva.

Az 1899-iki csonka üzleti év eredménye a kö-

vetkező: Üzleti bevételek: 23520 frt 52 kr. üzleti kiadások: 16642 frt 17 kr. Üzleti többlet mint nyereség: 6878 frt 35 kr.

Ezen 6878 frt. 35 kr. üzleti felesleg hováfordítása tárgyában javaslatunkat a fentebbi jelentésekkel összefüggő egyéb indítványainkkal együttesen tesszük meg és tisztelettel kérjük a t. Közgyűlést, méltóztassék határozatilag kimondani hogy:

„Az igazgatóság jelentése az abban felsorolt intézkedésekkel együtt jóváhagyólag tudomásul vétetik, — a bemutatott mérleg és zárszámadások helybenhagyatnak, és megállapítatnak, és a mult üzleti évet illetőleg úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadatik.

Egyben elfogadtatik az igazgatóságnak az 1899. évi üzleti feleslegnek hováfordítására nézve tett javaslata, mely szerint az e czimen rendelkezésre álló 6878 frt 35 kr.-ból első sorban az engedélyokirat 7. §-ában előirt építési tartalékalap alkotására 5000 frt (10000 korona) fordítottassék, míg a fennmaradó 1878 frt 35 kr. az üzleti tartalékalap gyarapítására irassék, minek folytán ezen alap a mult év végével kitüntetett 6926 frt 87 kr. hozzáadásával 8805 frt 22 kr-ra (17.610 korona 44 fillér) fog emelkedni.

Felhatalmaztatik továbbá az igazgatóság a vasutársulat pénzügyi viszonyainak rendezése céljából a rendelkezésre álló értékek — esetleg az üzleti tartalékalapnak is a felhasználással megtenni mindazt, amit ez irányban még tenni jónak és czélszerűnek találand, — és egyszersmind felhatalmaztatik arra, hogy esetleg más irányokban tervezett új vasutvonalak létesítése ügyében tárgyalásokat folytasson, és hogy a meglévő vasutvonal javítása, valamint a forgalom emelésére és annak czélszerű lebonyolítására irányuló intézkedéseket jövőben is a vasutársulat érdekeinek megfelelőleg megtegye.

A felügyelő-bizottsági jelentés és a számadási főzárlat felolvasása után a közgyűlés egyhangulag elfogadta a javaslatokat s a felmentvényt megadta úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak.

Következett a lemondás folytán megüresedett egy igazgatósági tagsági hely betöltése. *Wenckheim József* gróf igazgatósági tag több évre külföldre utazván, lemondott, a mit a közgyűlés sajnálattal vett tudomásul. Helyébe egyhangulag *Eöröm Edét*, *Wenckheim Frigyes* gróf szállósi uradalmának tisztartóját, a sámsoni hitelszövetkezet elnök-igazgatóját választották meg.

Vásárhelyi Béla elnök üdvözlö az új igazgatót. *Eöröm Ede* köszönetet mond az egyhangu bizalomért s ünnepélyesen megígéri, hogy a mint a vasut ügyeiben annak tervezése óta élénk és tevékeny részt vett, díszes új állásában megkettőzötti buzgalmát úgy a társulat, mint a részvényesek érdekében. (Élénk éljenzés).

A sorrendbe fel volt véve még egy igazgató választása, de mivel *Apáca község* — a mely a választásban érdekelve van — nem tett eleget fizetési kötelezettségének s ő maga is kérte a választás elhalasztását, ez a pont a sorrendről *Vásárhelyi Béla*, *Nachtnébel Ödön* és *Eöröm Ede* hozzászólása után levétetett.

A felügyelő bizottság tagjait (elnök *Heinrich Sándor*, tagok *Bodoky Zoltán* dr., ifj. *Nagel Vilmos*, ifj. *Vásárhelyi László*, póttag *Molnár György*) az összes szavazatokkal egyhangulag újból megválasztották.

Végül előterjesztették az alapszabályokon a kereskedelemügyi miniszter által elrendelt változtatásokat, melyek jobbra lényegtelenek. Egyedüli fontos változás az, hogy a részvények egyszerűen részvényeknek és nem törzsrészvényeknek nevezendők. Az alapszabályokat a módosításokkal együtt egyhangulag elfogadták.

Ezzel a közgyűlés az elnök életése mellett véget ért.

SPORT.

+ **Országos tornaünnepély.** Az „*Aradi Tornaegyesület*“ azon tagjait, a kik a soproni országos tornaünnepélyre jelentkeztek, tisztelettel fölkérem, miszerint a gyakorlatok egyöntetű begyakorlása céljából a mai naptól kezdve mindennap pontosan megjelenni sziveskedjenek. A rendes tornaórák hétfőn, szerdán és pénteken 6 órakor, a kedd, csütörtök és szombati órák

este 7 órakor kezdődnek. Aradon, 19 május hó 22-ikén. *Nagy Sándor*, titkár-mű

+ Az „*Aradi Tornaegyesület*“ választ. f. hó 19-ikén, szombaton tartotta meg rendes gyűlését, melyen dr. *Steinitzer Pál* elnökletével *Szél Ernő*, dr. *Schmidt János*, *Lamzer János*, *lárd Győző*, *Matusik Márton*, *Reiniger Samu*, *ves József* és *Nagy Sándor* voltak jelen. *Nagy Sándor* titkár-művezető előterjesztette a fölvételre lentkezettek névsorát, kik a következők: *Izidor működő*, *Thémes Rezső* pártoló tag, *I. választmány* fölvett. *Kömives József* pénztár-művezetőkben terjesztette elő havi jelentését: pénz maradvány: 8500'50 korona, mit a választmány tudomásul vett. A pénztárnok jelentését csolában *Reiniger Samu* indítványozta, hogy takarékpénztárak, melyeknél a tornaegyesület elvannak helyezve s a melyek csak 4 és fő adnak, kerestessenek meg az iránt, hogy 5 a kot fizessenek. A választmány az indítványt ében határozott s az indítványozót és a pénztár bízta meg annak foganatosításával. Az országos szövetség elnöksége felhívta az egyesületet a soproni országos tornaünnepély alkalmával Sban tartandó szövetségi közgyűlésre képviselőt vezzen ki. Az „*Aradi Tornaegyesület*“ a szövetségi alapszabályok értelmében 3 képviselőt lévén: *síva* választani, a választmány dr. *Steinitzer Szilárd* Győzöt és *Nagy Sándort* küldötte képviselőül. A „*Budapesti (budai) Tornaegyesület*“ hó 24-ikén üli meg nagy ünnepségekkel 25 éves állását, melyen az *Aradi Tornaegyesület* *Sándor* titkár-művezető fogja képviselni s eg smint a jubiláló egyület átiratban üdvözlök. *T. művezető* jelentést tett *Eckhart Viktor* működő gyászos elhunytáról; a temetésen az egyesület tagja testületileg volt jelen. A választmány a rán elköltözött tagtárs elhunytá feletti fájdalom jegyzőkönyvileg adott kifejezést. *Nagy Sándor* kar-művezető indítványára elhatározta a választ miszerint 1901-ben zászlószenteléssel egybe kerületi tornaversenyt rendez Aradon, melyre országos tornaszövetség támogatását is kikéri. A álló tornacsarnok telkének végleges rendezése ből dr. *Robitsek Agoston* elnök vezetése alatt dr. *Steinitzer Pál*, *Steiner József* és *Nagy Sándor* ből álló bizottság fogja felkeresni *Aradváros* gármesterét s kéri fogja, hogy a telket meg kijelölje, hogy azt az egyesület elkerithesse tokába vehesse. Elhatározta még a választmány hogy a régi jelvények helyett új csinos jelvényeket rendel, melyeket az ünnepélyre vonulók első ízben feltűzni. Ezután a folyó ügyek letárolásával a gyűlés véget ért.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Az esküdtek kisorsolása.** Az aradi törvényszéknél a folyó évi második ciklus utolsó napjaiban fogják kisorsolni az esküdteket.

§ **Előléptetések a törvényszéknél.** Az aradi törvényszék bírói, kezelő és segéd szemétnének évnegyedes előléptetése, illetve fizetésének emelése, mint értesülünk a napokban érkező meg.

NAPIREND.

Május 22. Kedd. Róm. kath. naptár: *Julia* sz. Protestáns naptár: *Julia* szűz — Görög-keleti naptár: *Julius* 9.) *Izaiás* próféta. — A nap két 3 óra 59 per nyugszik 7 óra 21 perczkor. — A hold két 0 óra 23 per, nyugszik délután.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 769'6 mm, délután 2 órakor 767'9 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 8'6, délután 2 órakor C° + 1'2. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután kor N. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában Cseppmentes. — Központi meteorologiai intézetnek a küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, hőemelkedés.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma ház-épület. 1-ső emelet) nyitva van mindennap délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 10 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: *Ereklye-muzeum* helyisége melletti ülésterem.

Május 22. Az aradmegyei hiteleglet mint szövetrendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor (Arad-takarékpénztár.)

Május 27. A borosjenői takarékpénztár közgyűlése délután 3 órakor. — *Galsa* hegyközség rendkívüli közgyűlése délután 2 órakor. — A *Schreyer-konserve* hangversenye este 7 órakor (Városi színház.)

Június 19. Körörszavaztatás *Kis-Peregén*.

Június 29. Lőverseny *Kisjenőn*.

IDEGENEK ARADON.

— Május 21. —

Fehér Kereszt szálloda. Lovag Schwitzer Lajos hadtestparancsnok Temesvár. — Koronki Lippik második titkár Budapest. — Weizendorfer István intéző Mezőhegyes. — Wiener József utazó Bécs. — Weiszberger Jenő kereskedő Bokszeg. — Wégner S. utazó Bécs. — Kohn Fülöp utazó Bécs. — Rotschild Károly utazó Bécs. — Kánitz Géza utazó Budapest. — Rosenblum Mark utazó Budapest. — Szőke Oszkár utazó Debreczen. — Schindler Aladár kereskedő Pankota. — Bing Emil utazó Budapest. — Benedek Farkas utazó Budapest. — Seidner Rezső kereskedő Berzova. — Wehler Augustz kapitány Temesvár. — Kempfner Béla utazó Temesvár. — Meschinger János adózárnok és neje Körsbánya. — Leövy Jakab utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Bleyer József kereskedő Budapest. — Brády Árpád birtokos Brád. — Rudor Ferenczné magánzó Belényes. — Dr. Doblinger Máttyás orvos Linz. — Zeitler Lajos utazó Budapest. — Fejér Irén zongoraművész Budapest. — Pollak Dezső utazó Budapest. — Steiner Ferencz kereskedő Déva.

Vass szálloda. Segulin József mérnök Budapest. — Morgenstern Pál mérnök Budapest. — Szeile Antal mérnök Budapest. — Teteschko József mérnök Budapest. — Havas Dezső magánzó Budapest. — Stern Max utazó Budapest. — Markus Mihály árvaszéki ülnök Gyula. — Treis Béla ügynök Budapest. — Haupt Ottó utazó Bécs. — Matern Carl utazó Bécs. — Balogh Kálmán főerdész és neje Beél. — Kraus Vilmos utazó Budapest. — Petroczy János utazó Budapest. — Klement József utazó Budapest. — Löwy Felix utazó Alberti-Irsa. — Widder E. Zsigmond utazó Budapest. — Fein Mór utazó Budapest. — Kohn Jakab utazó Budapest. — Orlei Géza utazó Budapest.

Központi szálloda. Báró Ambrózy Gyula birtokos Remete. — Makay Emil pénzügyi felügyelő Temesvár. — Jahn Vilmos igazgató Nadrág. — Taborszky Dávid vendéglős Nádudvar. — König Fülöp utazó Budapest. — Teltsch Zsigmond utazó Szeged. — Russ Károly utazó Orsova. — Littauer Miksa utazó Bécs. — Oskó Géza utazó Bécs. — Steherl Károly utazó Bécs. — Förster Vilmos utazó Berlin. — Bodó Imre kereskedő N.-Várad. — Neubauer Károly utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. — Budapest, május 21.

Déltőzsde. Buzakinálát kielégítő, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 18,009 métermázsa került forgalomba, 5—7¹/₂ fillerrig magasabb áron. Egyéb gabonaművek közül rozsz igen szilárd, árpa keresett, tengeri emelkedett, zab nyugodt, a többi forgalom nélkül. Időjárás változó.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	7.98—7.99
Buza októberre	8.12—8.13
Rozs májusra	7.10—
Rozs októberre	7.27—7.28
Zab májusra	5.10—
Zab októberre	5.31—5.32
Tengeri májusra	5.63—5.64
Tengeri júliusra	5.67—5.68
Repce augusztusra	13.60—13.70

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	8.—8.03
Buza októberre	8.09—8.10
Rozs májusra	7.—
Rozs októberre	7.24—7.25
Zab májusra	5.05—5.07
Zab októberre	5.31—5.32
Tengeri májusra	5.61—5.62
Tengeri júliusra	5.65—5.66
Repce augusztusra	13.55—13.65

Zárul 4 órakor

Oszták hitelrészvény	723.25
Magyar hitelrészvény	725.75
Leszámitolóbank részvény	490.50
Ríma-Murányi vasmű részvény	585.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	650.50
Közuti vasut	624.—
Városi villamos vasut részvény	319.—

S z e s z ű z l e t.

— Május 21. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter % beletéve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsanként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsden.

Budapest, 1900. május 21.

Magyar aranyárjádék 4 ⁰ / ₀	97.25
Magyar koronárjádék 4 ⁰ / ₀	91.40
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	101.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	99.—
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	91.25
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	137.75
Oszták papírjádék	97.60
Oszták járadék ezüst	97.50
Oszták járadék arany	96.75
Koronárjádék	97.—
1860-iki államsorsjegyek	135.—
Oszták-magyar bankrészvény	1775.—
Magyar hitelbank részvény	727.50
Oszták hitelintézet részvény	725.50
Oszták-magyar államvasut	653.50
20 frankos arany (Napoleon) dór	19.26
Német birodalmi márka	118.25
London	242.50
Páris	96.35

C S A R N O K.

Jegyváltás.

írta: Omega.

I.

Mindketten kiszálltak a csolnakkból. — Tehát, kedves Margitom, — szólta az a széke fiatal ember, ki az előbb még a kormányt tartá — holnap!

— Igen, Zoltán, holnap. Azután elváltak. Margit alig pár lépésre fekvő kastélyukba ment, Rom Zoltán pedig a gesztenyeparknak irányozta lépteit.

A nap méltóságosan ereszkedett alá, akár egy sulyial tetézett léggolyó. Vörös, izzó szemével kacagva tekintett alá, az örök szürkeség tetejére. Valószínűleg bolondoknak nevezte magában azokat, kik még ma is tudnak a simatükrü tavon pásztorórákat rögtönözni, a kik az élet ezernyi apró bajai között időt találnak az ábrándozásra, s a rideg valót úgy veszik, a mint azt boldog álmaikban látják.

A távolból fel-felhangzott a noveilákban elmaradhatlan furulyaszó s a nehéz kolompok egyhangu kongása. Zoltán nem hallotta. A madarak hangos surranása, bántó, zürös lármája nem tudta megzavarni gondolataiban.

Szemei előtt az élet kaleidoszkopja feltárta nagyszerü világát, milyenről csak a görög aranykor regében olvashatni. Bódító ködképek táncoltak előtte bübajosán a színek minden harmóniáját egyesítő csoportokban.

Enje felszabadult a föld béklyóiból, — látott menyországot a varangyos élet undorai közt, hallotta a szirének csábitó dalát a nyomorultak jajkiáltásai közepette.

Nagyon elmélyedhetett. — Nem vette észre, hogy a távol szürkéségében elmosódó árnya folyton hosszabbodik s hogy a csillagosodni kezdő égbolt nyugovóra int. Ó csak ment, ment. De valahányszor a keresztutnál levert tilalomfához ért, ismét visszafordult. Készakarva vagy önkéntelenül, azt nem áruilta el sem merev arca, sem az ég öröklött réztányérja, mely halványan világította meg Margiték kastélyának homlokzatát.

Zoltán már több mint két órája róttá előtte a földet.

Most a kastély kapuja nyílt fel nagy zajjal, mi magához téríté Zoltánt. Mintha mély álmából ébredt volna fel, — semmitmondó szemekkel nézett körül. — Szemére huzta kalapját s távozni készült.

A léptek feléje közeledtek s ismerős hang szólitá meg.

— Ah, Ah! Jó estét kedves Rómeó! Már ismét eped kedves Juliájáért, a ki ugyis nonsokára az öné leend? Ej, ej, mily különös ön.

Zoltán nem felelt semmit. Jobbnak látta, ha a léhütőt ignorálja. De az, ugy látszik, nem hagyta magát.

— Nos, talán nincs igazam? Nem holnap lesz-e eljegyzése Margittal? Hehe! Ugy-e mégis csak ügyes ficzko vagyok én, — mi? hogy ezt is kitaláltam, holott a legnagyobb titokban tartották. No, csak semmi szégyenkezés. Most is tőlük jövök s annyit megsughatok önnek, —

kellő diskreczió mellett — hogy holnap nem várt meglepetésre lehet elkészülve. Hihet nekem. Most pedig fogadja előre is legőszintébb szerencsekívánataimat.

Zoltán kelleltenül nyujtotta a kezét: — Köszönöm, Petymeghy ur! — Csak semmi köszönet, fiatal ember — válaszolt ez csaknem érthetetlen gyorsasággal — ön megérdemli Margitot.

Majd erőltetett affektalással nyitotta ajkait mosolyra s nagy hirtelen jegyezte meg, bekapaszkodva Zoltán karjaiba:

— Apropos! Margitról jut eszembe. Nem jön az „Európá“-ba feketére?

— Köszönöm, nem, — felelt Zoltán.

— Az én vendégem.

— Akkor még kevésbbé. — Ez ugyan sértés — ejtette le a monoklit szeméről Petymeghy — de mindegy! Jó barátok közt volt mondva. — Teszem, — mintha nem hallottam volna s rohanok, repülök hozzá, az isteni Matildhoz.

Csintalanakodva hajolt Zoltán fülelhez s ropant mulatságos mozdulattal sugta oda:

— Mert tudja, kasszirnök a kicsike az „Európá“-ban.

Aztán nekieresztette hosszú lábait s pár perc alatt elnyelte a sötöttség.

Zoltán csendesén, lehorgasztott fővel indult hazafelé. Egész uton foglalkoztatta lelkét a léha világi üres beszéde, mintha annak háta megett valami nem remél! esemény lappangott volna.

Sokszor megállott az uton s önmagát, kicsinyhitőségét nevetve, kételkedőleg rázta meg fejét s ilyenkor egy pillanatra talán el is hitte, hogy nyugodt.

Már elmúlt éjfél, mikor hazakerült. Az öreg kapus, mikor ura léptei elhangzottak a márványlépcsőkön, aggódva motyogott magában, míg a kapott pénzdarabot kis kézi lámpája elé tartotta:

— Nagyon szórakozott lehet. — Most először kapok tőle egy egész forintot, pedig már egy párszor virágos kedvében jött haza . . .

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Szm. sz. tv. délután 3.56	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 6.59	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.30	Radnáról délután 2.36	Gyorsvonat délután 4.06
Radnág este 6.35	Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Szeged felé:		Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat délután 4.25	Személyvonat reggel 8.53	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Borossebesről svz reg 8.03	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig svz. du. 5.20	Személyvonat este 7.—		

NYILTÉR.*

Egy

1816

kereskedelmi akadémiát végzett
ügyes fiatalember
gyakornokul

alkalmazást nyer

az első magyar általános biztosító
társaság aradi főügynökségénél.

Jegyző-segéd,

gyönyörű irással,
magyar, német és román nyelvet beszél

alkalmazást keres
azonnal.

Czím a kiadóhivatalban. 1809

F. ruzsbachi gyógyfürdő

Szepesmegyében, u. posta, távirtda,
vasuti állomás: **Podolin.**

Ezen foszfor- és kénsavas víz kitűnő hatása csuz (reuma), köszvény, mirigy, daganatok, gennyedés, görvélykor, bőrbetegségek, régi sebek, tuberkolózis, vesebajok, máj- és lépduzanatnál. Azonkívül a fürdő teljesen pormentes, fenyőillatos levegőjében való tartózkodás, különösen tüdőbetegek, lábadozók és nyaralókra kitűnően hat.

Megnyitás: j. évi május hó 27-én.

Levélbeni megkeresésre mindenről készséggel szolgál fölvilágosítással

1812 a fürdő kezelősége.

Pécskai járás főszolgabírójától.

3321—1900.

Pályázati hirdetmény.

A Kis-Pereg és Német-Pereg községekből álló és lemondás folytán üresedésbe jött kis-peregi körorvosi állás választás útján leendő betöltésére határidőül folyó évi június 19-ik napjának d. e. 10 óráját Kis-Pereg községhezához kitűzöm.

A körorvos javadalmazása: évi fizetés 1200 korona, nap-pali látogatási díj 50 fillér, éjjeli látogatási díj 2 korona s Kis-Pereg község székhelyén teljesítendő halottkémlésért esetenként 40 fillér.

A körorvos folyamodása esetén kézi gyógyszer-tartására is fel lesz jogosítva.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy az 1883. I. t.-cz. 9. §-a szerint felszerelt pályázati kérvényüket hozzám a választást megelőző napig nyujtsák be.

Pécska, 1900. május 15.

Senk Ferencz,

1692 főszolgabíró.

Borosznó gyógyítófürdő

Zólyomgyébeu. Vasut-állomás. Posta és távirtda.

Vadregényes fenyvesek közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdei sétautak gas forrasu vízvezeték. A **glaubersós** gyógyítóforrások kitűnő hatásuak, heve idült **gyomor- és bélburut, máj- és hólyagbajoknál.**

Hidegvízgyógyító mód, masszáz, villamozás, svéd torna, tej- és savó **Kneip-féle** gyógyító mód. Meleg ásványvíz és fenyőfürdők.

Klimatikus gyógyítóhely

Allandó fürdőorvos. Gyógyszertár. Lawn-tennis, tekepálya, cigányzene.

Lakás: 8—16 korona egy szoba **heti bérlete** ágyneművel együtt.

Étkezés: leves 20 fillér, főzelék, tészta 50 fill., sütek 80—100 fill. étlap s Bővebbet alulirt tulajdonosnál

Rosenauer Lajos

Besztercebányán.

1694

1900. évi tavaszi és nyári idényre valódi brünni szövetek.

Egy vég 3.10 méter hosszú és teljesen elegendő egy teljes férfi öltönyre (kabát, nadrág és mellény) ára csak

frt 2.75, 3.70, 4.80 jó
> 6.— és 6.90 a jobb
> 7.75 a finom
> 8.65 a finomabb
> 10.— a legfinomabb

valódi
gyapju szövetből.

Egy vég fekete szalon öltönyre 10 frt, ugyszintén felöltő szövetek, turista loden, finom Kamme garn stb. szállít gyári árbán és a legnagyobb pontossággal a mindentűt előnyösen ismert

Siegel-Imhof-féle szövetgyári raktár Brünnben.

Mintákat ingyen és bérmentve. Mintának teljesen megfelelő szállításért szavatosság vállalatik.

Magán felekre nézve feltétlenül előnyös, hogy rendeléseit közvetlenül a fenti gyári cégégnél tegye meg.

11671—1900. IV. sz.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléseéről szóló 1883. évi XLIV. t.-czikk 39. §-a értelmében a f. évi II. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi II. adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben netalán régibb adó, utadó, hadmentességi díj és illeték tartozásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régibb közadótartozások azonnal, a f. évi II.

adórészlet pedig május hóban késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján és a végrehajtás díjak felszámítása mellett fogna behajtatni és pedig oly módon hogy a II. adórészletre nézve május hó 24-től kezdve a zálogolások fog megejtetni, s amennyiben ennek daczára az adóhátralék járulékaival egygyütt a zálogolás fogatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalások nyilvános árverésen fogna eladatni.

Aradon, 1900. évi május hó 15-én.

A városi tanács

ARADI IPAR- és NÉPBANK

pénzváltó üzlete

ARADON, FEHÉR KERESZT SZÁLLODA ÉPÜLET

a 4⁰/₀-os magyar

koronajáradékknak

e hó 23-án történendő jegyzésére

bejelentéseket az eredeti föltételek mellett már ma díjmentesen elfogad.

Telefon 100. sz.

Permetezők

kaphatók

3 évi jótállás mellett (ingyen javítás)

HÖNIG O.-nál 1700

ARAD, Rákóczy-utca 28. szám.

Javítások elfogadtatnak.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-üzta és zairmentes készítmény a

Margit-Créme.

Rövid 1-1/2 alati szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket. még koros egyéneknek is üdö bájós arczzint kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel látattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlitatnak. Felelőséget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemial intézet és központi vegykezserleti állomás vizsgálatai bizonyitják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykezsimény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arczzvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.